

Dundadznieks

Nr. 4 (85) aprīlis 2009

Dundagas pagasta padomes izdevums

2. lpp. Talcinieki Dundagā un Kolkā.

3. lpp. *Kurzemītei* – 25!

5. lpp. *SLA Dundaga* laikiem līdz.

7. lpp. No dižtauriņa diļļu dobē līdz piekrastes problēmām.

8. lpp. Ko barons teiktu par saviem apartamentiem?

LABĀKIE RAJONĀ!

Amatierteātru skatē Talsos 18. un 19. IV četrpadsmit iestudējumu vidū trīs bija Vairas Kamaras darbi. Dundagas amatierteātris ar Harija Gulbja lugu *Aijā, žūžū, bērns kā lācis* ieguva pirmo vietu, jauniešu teātra studija *Dundaga* ar pašu dalībnieka Jurgā Remesa lugu *Mīla viduslaikos* – dalītu 3.–4. vietu, savukārt luterāņu draudzes teātra kopa ar režisores dramatisēto *Lācīti Pūku* ierindojās 5. vietā. Apsveicot Vairu ar izcilo panākumu, aicināju režisori uz sarunu.

— Vai tu kādreiz esi iestudējis kaut ko tik vērienīgu kā *Žūžū*?

— Pirms 35 gadiem Dundagā Anas Brigaderes *Lielo lomu*.

— Amatierteātris pie mums ir ne tikai atdzimis, isā laikā tu esi tikusi līdz tādām lieluzvedumam...

— Ar grūtībām, tomēr izdevās pierunāt cilvēkus. Kad jaunieši, pārsvarā studenti, piekrita braukt uz mēģinājumiem, tad noticēju veiksmei. Man ļoti gribējās tieši šo lugu. Galvenais jautājums skan tikpat svarīgi kā pirms 40 gadiem, proti, audzināšana sākas ģimenē.

— Jauniešu lomām tu izraudzīies studentus, lai gan netrūka pašas audzēkņu – vidusskolēnu.

— Man nelikās ētiski šajās lomās likt iedzīvoties vidusskolēniem.

— Vai jauniešiem cilvēkiem nebija grūti iejusties 60. gadu beigu jauniešu lomās?

— Piemēram, Jānis Zadiņš nespēja saprast, kāpēc pilnīgi slīņķi jāpārceļ uz nākamo klasi. Vērtētāji uzsvēra iestudējuma atbilstību gan 60. gadu beigu laikam, gan to, ka tā uzrunā arī mūsdienu skatītāju.

— Pagājušos laikus palīdz uzvert puišu garie mati, raibie krekli un kļošanas...

— Protams, kvalitatīvas parūkas izskatījās labāk... Manā rīcībā ir fotoattēls no pirmiestudējuma toreizējā Akadēmiskajā drāmas teātrī. Tur gan nevienam no trijotnes kļošanas nav kājās!

— Tu iestudēji divu stundu garu izrādi ar 21 aktieri 5 mēnešos, daļa tēlotāju nedzīvo uz vietas.

— Mēģinājam pa piektdienu, arī ceturtdienu vakariem un sestdienu rītiem. Ilgāku laiku iestudējam atsevišķas ainas. Tas apgrūtināja darbu, jo neredzējām kopskatu. Līdz skatei bija tikai pieci kopmēģinājumi. Žūrija brīnījās, uzinot, ka redz pirmizrādi.

— Daudz teicamu aktierdarbu – Aigaram Zadiņam, Rutai Bērziņai, Rudītei Balķītei, Jānim Klucim... Bet kam tu gribi īpaši pateikties?

— Pagasta padomei par materiālo atbalstu! Smaidai Šnikvaldei,

visiem, ka neatteica. Līdz pēdējam brīdim nebija Aivara lomas tēlotāja, kamēr Jānis Zadiņš piekrita. Paldies dekorāciju zīmētājam Ingai Grīslei un darinātājam Jānim Kovaļčukam! Paldies Kristapam Kukuram un Ģirtam Jānbergam par oriģinālmūziku un Ģirtam par veiksmīgo solista lomas izpildījumu. No visiem tēlotājiem gribu īpaši pateikties Arnim Ozoliņam. Vēl pērn valsts svētku uzvedumā viņš bija diezgan bikls.

• Skats no kolcienieku izrādes *Stārķa matemātika*.

Ineses Dāvidsones foto

Kā Arni atraisīja skolotāja Urtāna loma! Turklāt Arnis nesavtīgi, ar saimnieka aci un ķērienu palīdzēja visā izrādes tapšanā.

— Tik lielai un veiksmīgai izrādei prasās ilgs skatuves mūžs...

— Vispirms to parādīsim dundadzniekiem. «Mūžu» būs grūti nodrošināt, jo daudzi lomu tēlotāji nedzīvo uz vietas. Taisnība, kā rajona labāko izrādi mūs droši vien rudenī gaida spēlēšana novada skatē.

— Vai pēc tik liela darba tevī nav tukšuma?

— Nē, ir viena iecere. Taču jādomā, kā nodarbināt visus.

— Trešo – ceturto vietu dalīja tavu jauniešu izrāde – Jurgā Remesa luga *Mīla viduslaikos*.

— Tas ir liels jauniešu un Jurgā panākums. Jurgis ir asprātīgs, radošs jauniešs, paradoksu meistars. Skatē jaunieši nospēlēja ar milzu

azartu. Skatoties, kā galma teātris spēlē teātri, Valdis Lūriņš pat asaras slaucīja.

— Mūsu luterāņu draudzes *fiksā ideja* – *Lācītis Pūks* – pārsteidzoši dabūja augsto 5. vietu. Lielā daļā teātri spēlējām pirmoreiz.

— Jūs bijāt mīļi, labestīgi un ar to iekarojāt žūriju. Priecājos, ka Alan-das Pūliņas Trusīti zālē dzirdēju, savukārt Alfu Auziņu Tīģera lomā nebija pazinuši cilvēki, kuriem dzīvī viņa nav sveša. Priecājos, ka trīs izrādēs pavisam nospēlēja 50 dundadznieki, padomes priekšsēdētāju ieskaitot.

— Dzirdēju žūriju spriežam, ka Dundagas jauniešu studijas panākumu pamatā ir ilgstošās nodarbinības improvizācijas teātrī. Tieši šajā jomā un skatuves runā arī nesen gūtas ļoti labas sekmes?

— Jā, 3. un 4. IV valsts turnīrā Ie-

Redaktora ziņa

Daudzpusīgs teātris

Kad aizkulišu spēlītes uz valsts politiskās dzīves skatuves kļūst par teļjāteri, viena iespēja nesa-jukt prātā ir pašiem nodarboties ar teātri. Spēlēt, skatīties, aplaudēt. Atbalstīt savējos un kaimiņus. Abos mūsu pagastos cilvēki labprāt spēlē teātri. Braucam ar šo bagāžu viens pie otra ciemos! Bija laiki, kad PSRS un ASV nolēma, ka

jāapmainās ar kultūras vērtībām. Vai mēs, duņdžīņi un kolčiņi, būtu knapāki? Un tik lielas ideoloģiskas domstarpības mūs nešķir. Dienu pēc vēlēšanām Kolkas pagastā notiks rajona teātra svētki. Varbūt tie var aizsākt ciešu un pastāvīgu draudzību, vispirms kultūras jomā?

Alnis Auziņš

Kolkā arī spēlē teātri

Latvieši apgalvo: mēs esot dziedātāju, grāmatu lasītāju, čaklā darba darītāju, lielo ēdāju tauta... Cik lielā mērā tas atbilst patiesībai, katram jāspriež pašam, bet šoreiz – par teātra mīlēšanu.

Trešo gadu vienu no Kolkas tautas nama pasākumiem apmeklē īpaši kupli. Tā ir Kolkas pašdarbnieku teātra izrāde, kas notiek kādā no pavasara mēnešiem. Šogad skatītājiem tika vēl kāds patīkams pārsteigums – starpbrīžos jautras jūrmalnieku dziesmas dziedāja ansamblis *Laula* dalībnieces Dzintras Tauniņas vadībā.

Stāsta pašdarbnieku teātra režisore Ilona Onzule:

— Mūsu teātra grupa darbojas trešo gadu. Laukos, kur maz kas notiek un daudz kas ir atkarīgs no pašu darboties gribas, radās vēlme sapulcināt rosīgus, pat nedaudz trakus cilvēkus, lai pēc nopietnas darbadienas kopā radoši pastrādātu. No pašiem pirmsākumiem spēlē Marika Balķīte, Evita Ernštreite, Inese Radele, Aiga Ūdre, Inese Ūdre, Ineta Ūpe, otro gadu – Marika Zvirbule, bet pirmā izrāde šogad bija Dzintrai Ernštreitei un Ingum Hausmanim. Grūti ir izvēlēties repertuāru, it īpaši, ja tas jāpie-mēro tik mazam aktieru sastāvam, kurā pārsvarā ir sievietes. Līdz šim tas ir izdevies. Varbūt tas ir ar mana tēta Arnolda Jūrševska ziņu... Viņš kādreiz ir bijis teātra režisors gan Dundagā, gan Kolkā. Citi bērni no vecākiem manto mājas, mežu, man tikusi mīlestība uz teātri.

2007. gada rudēnī, kad beidzot saņēmāmies dūšu izmēģināt savus spēkus šajā jomā, Kolkas Tautas nama vadītāja Maija Rēriha mani iepazīstināja ar nu jau aizsaulē aizgājušo Ilo-nu Lielmani, kas mūs iedvesmoja un iedrošināja spēlēt teātri pašu ciemā. Līdzī viņa bija paņēmusi dažādu lu-

gu scenārijus. *Septiņas vecmeitas* likās piemērots mūsu pulciņa iespējām. Vienīgā vīrieša loma šajā lugā tika man pašai. Pirms izrādes ieraugot pārpildīto skatītāju zāli, visām trīcēja kājas, bet izdevās labi. Cilvēki pēc izrādes nemitējās vaicāt, kad būs nākamā reize. Radās jauna iedvesma, gribējās izveidot kaut ko vēl jestrāku. Otrās izrādes scenārijs tapa, saliekot kopā dažādu autoru ludziņas. Jāatzīstas, ka grēkoju, tās nedaudz pārveidojot. Tā tapa jautra izrāde *Ak, sievietes, sievietes!*. Aizrāvos, piemērojot savām aktrisēm personāžus. Savas meitenes pazīstu ļoti labi, un liels bija gandarījums, ka atbilstošu tēlu izvēli pamanīja un atzina arī skatītāji. Visi aktieri man ir ļoti talantīgi. Jau trešo gadu vadot teātri, es-

(Nobeigums 5. lpp.)

30. IV Dundagas Mākslas un mūzikas skola kopā ar Kolkas Mūzikas skolu piedalīsies Latvijas mākslas un mūzikas skolu akcijā *Iestādi ideju*. *Stādīsim* ideju par kultūrvidi, kurā bērni varēs dziedāt, spēlēt, zīmēt, gleznot, veidot, dejot. Sākums tirgus laukumā plkst. 15.00. Abu skolu koncerts pilī plkst. 16.00. Atvērto durvju diena Mākslas nodaļā no plkst. 17.00.

4. V plkst. 19.00 Dundagas amatieru teātra izrāde. Harijs Gulbis *Aijā, žūžū, bērns kā lācis*. Ieeja Ls 1,50, skolēniem un pensionāriem Ls 1,00.

9. V plkst. 12.00 Pils diena *Ieskandināsīm Dundagas pili!* Plkst. 13.00 medaļu izstādes *Otrais dāvinājums pils muzeja pastāvīgajai ekspozīcijai atklāšana*.

11.V rajona orientēšanās seriāla *Zig-Zag* 6. kārtas sacensības. 1,5 līdz 4,5 km distances. Starts no plkst. 15.00 līdz 18.00 pie vidusskolas. Tuvākas ziņas pa tālr. 29456972 (Ivars) vai 29181910 (Arvis).

15. V plkst. 17.00 Jauno talantu konkurss.

22. V plkst. 13.00 bērnu darza izlaidums.

23. V plkst. 14.00 Dundagas Mākslas un mūzikas skolas izlaidums.

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 23. martā

► Tirgus nodevas

No 1. IV mainīja dažas tirgus nodevas. Tirgojot pašvaldības teritorijā dzīvojošo un uzņēmumu ražoto (dārzeņus, medu, stādus, konditoreju), par vienu tirdzniecības vietu būs jāmaksā Ls 0,75 tirgus dienās un Ls 1,05 gadatirgū. Par citu tirgotāju produkciju attiecīgi Ls 1,05 un Ls 1,25.

► Bērnudārza ugunsdrošība

Nolēma šogad izstrādāt bērnudārza ēkas ugunsdrošības signalizācijas tehnisko projektu. Tas varētu maksāt ap Ls 400.

► Malkas iepirkšana

Nolēma izsludināt cenu aptauju 1 m garas malkas iepirkumam līdz Ls 14 (bez PVN) par kubikmetru.

► Nodokļa parāds

Pēc likuma prasības dzēsa bankrotē-

jušās SIA *Dailrade* Ls 786,95 nodokļu parādu pašvaldības budžetam.

► Telpu noma pili

Atbrīvoja invalīdu biedrību *Cerība* no telpu nomas maksas Lieldienu un Ziemassvētku pasākumu rīkošanai Dundagas pilī.

► Ceļu fonda līdzekļi

Apstiprināt ceļu fonda līdzekļu izlietojuma plānu šim gadam. Plānoti ikdienas darbi par Ls 20 000 (greiderēšana, sniega šķūrešana, kaisīšana, asfalta labošana, ceļmalu ap-
plaušana, ielu apgaismošana, ceļazīmju atjaunošana un labošana), ielu apgaismojuma ierīkošana Uzvaras un Priedaines ielā par aptuveni Ls 15 000, ietves bruģēšana Maija ielā un apmaļu labošana Skolas ielā par aptuveni Ls 10 000, grants seguma atjaunošana par Ls 15 000 (*Ādas bāze* —

Ozollapas, Ozollapas — *Pāce, Lauciņi* — *Darbnīcas, Kaļķi* — *Kaļķu kapi, Kaļķi* — *Vārpnieki, Titāni* — *Duguņi, Kalnieki*).

► Pils telpu funkcijas

Atkārtoti izskatot jautājumu par mirušo izvadīšanas vietām un par pils atbilstību šādām vajadzībām, nolēma, ka Dundagas pils funkcija ir *kultūras un izglītības centrs*, un tās darbība nav savienojama ar mirušo izvadīšanas pasākumiem. Par iespējamo izvadīšanas vietu, ja izvadītāju skaits ir lielāks par 100, piedāvās tautas namu.

► Projekts Kultūrkapitāla fonda konkursam

Nolēma piedalīties fonda izsludinātajā projektu konkursā nozarē *Kultūras mantojums* ar pieteikumu — barona vannas istabas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija un apdares izpēte.

► Tautas nama uzturēšana

Nolēma no oktobra līdz maijam pārtraukt lietot tautas nama telpas un atkārtoti piedāvāt pensionāru

Gunāru Laicānu. Luterāņu draudze strādāja Mācītājmuižas apkaimē.

Talcinieki, spītējot lielajam vējam, centās sagrābt lapas, vāca atkritumus, apzāgēja zarus un pavisam piepildīja 120 no rajona padomes piešķirtajiem 150 atkritumu maisiem jeb divas 7 kubikmetru tvertnes.

Joprojām aicinu katru īpašnieku rūpēties par savas teritorijas kārtību, kā arī ziņot par nesakoptām vietām. Maisi vēl dabūjami. Kā izteicās pagasta padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs, pie mums, dziļos laukos, talkas vēl nav īsti iegājušās. Tomēr pamazām šī ierosme ieskaņojas.

Uzklausīja Alnis Auziņš

... un Kolkā

«— Zēni un meitenes! .. Vai tad mēs arī reiz nevaram Sūnu Ciemu iztīrīt klaju un spodru? Lai rodas ceļi uz upi, uz mežu pie malkas, uz siena kaudzēm plāvā! Lai saslauku gubas nemētājas pa kājām un vārns nelauž skursteņus nost!» Tā Andreja Upīša darbā draugus un kaimiņus uzrunā Ješka.

Kolkas ciema zēni un meitenes, vecāki un talcinieki no Rīgas arī to varēja, un 18. IV visās malās līkņāja talcinieki ar lieliem maisiem rokās.

klubam *Sendienas* savus pasākumus un atpūtas vakarus rīkot pils telpās.

► Elektropārvades līnijas

Iepazinās ar a/s *Augstsprieguma tīkls* vēstuli par ieceri Kurzemē izbūvēt 330 kV elektropārvades tīklu, pārveidojot pašreizējās 110 kV līnijas, paplašinot to aizsargoslas, kā arī izbūvējot jaunus 330 kV līniju posmus. Pašreiz tiek pētīti maršruti Jelgava — Dundaga — Ventspils — Grobiņa, Dundaga — Ģipka — zemjūras kabelis uz *Pootsi* (Pērnavas apriņķī Igaunijā) — *Sindi* (Pērnavas apriņķī) un Dundaga — Mazirbe — zemjūras kabelis uz *Mõntu* (Sāmsalā Igaunijā) — *Sindi* (Pērnavas apriņķī Igaunijā).

► Izglītības iestādes Dundagas novadā

Nolēma ieteikt grozījumus pašvaldību apvienošanās projektā: papildināt iestādi Kolkas pamatskola ar struktūrvienību bērnudārzs *Rūķītis* ar bērnu ilglaicīgās sociālās aprūpes centru; par izglītības metodisko vadību gala eksāmenu un mācību olim-

Tik traki kā Upīša stāstā vēl pie mums nav, bet, divreiz gadā rīkojot talkas, jāvaicā: no kurienes drazas rodas? Rudeņos ciema iedzīvotāji šūpo galvas un teic, ka iebraucēji visu lieko izmetot ceļa malās. Tas nav melots. Tomēr... rudenī un ziemā iebraucēju ir maz. Kas dziļi mežos ieved krāsu bundžas, kaķu barības un izlietotas sadzīves ķīmijas iepakojumus un stikla pudeles? Jālūkojas vien pašiem savā vidū. Turklāt līdztekus piemēslotajām ceļmalām, kurās saskatāms bezmaz vai viss ciema veikalu sortiments, mežā un ciema vidū jau daudzus gadus «veiksmīgi» darbojas nelegālās atkritumu izgāztuves. Labi, ka talcinieki saberzēja rokas un braši ķērās pie darba, pavisam savācot divas pilnas traktora kravas ar dažādiem atkritumiem. Tas gan nenozīmē, ka ciems ir pilnīgi tīrs. Lielo Latvijas talku rīkotājas Vitas Jaunzemes mērķis ir aicināt uz talkām desmit gadus no vietas, lai panāktu, ka tajās piedalās visi Latvijas iedzīvotāji. Cerēsim!

Vakarpusē pašdarbnieki un pārējie cieminieki pulcējās Tautas namā uz komponista, tautas mūzikas lietpratēja un kokļu spēles pārzinātāja Viļņa Salaka autorkoncertu. Šis gads iezīmējas ar vairākiem komponista 70 gadu jubilejai veltītiem autorkon-

piāžu rīkošanai slēgt līgumu ar Talsu novada Izglītības pārvaldi. Ierosināja noteikt, ka novada izpildinstitūciju vada izpilddirektors un viens izpilddirektora vietnieks, kur viena kompetencē būtu izglītības, sporta, kultūras un sociālie jautājumi. Finanšu sadalījumu starp novada skolām pedagogu algošanai paturēs tādās pašās proporcijās kā līdz šim.

► Grants ieguve

Piekrita SIA *Talce* ierosinājumam — smilts un grants dziļākai ieguvei līdz gruntsūdens līmenim *Jaunkalnu* atradnes 4,91 ha.

► Adreses piešķiršanas

Dundagā īpašumā *Dižozoli* uzbūvētai dzīvojamai mājai piešķīra adresi *Sporta iela, Dižozoli*.

► Piens skolēniem

Tā kā valsts pārtraukusi atbalstīt piena produktu piegādi vispārējās izglītības iestādēm, nolēma finansēt piena programmu no pašvaldības līdzekļiem.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Talka Dundagā

Arī dundadznieki posa savu pagastu, ne tikai 18. IV, bet visu aprīļa trešo nedēļu. Stāsta izpilddirektors Andris Kojro.

Par galvenajām uzkopšanas vietām bijām izziņojuši pils parku, estrādi, saliņu, Dakterlejas avotiņa apkaimi un kapsētas.

Liels paldies visiem, kas atsaucās, jo īpaši čaklajiem talciniekiem no vidusskolas, kas saposa abu skolas ēku apkaimi, un Veselības un sociālās palīdzības centra darbiniekiem,

kas 17. IV strādāja pie Pāces diķa.

18. IV *Vārpniekos* plecu pie pleca ar kaļķeniekiem rosījās pagasta padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs, savukārt Vidales ciema kapos talkā piedalījās deputāts Ēriks Bērskalns. Priedaines ielā muižas laika bruģi uzkopa Aina Pūliņa ar domubiedriem, tostarp Saeimas deputātu

• Jaunie talcinieki netālu no tautas nama.

A. Kojro foto

Gustiņa piedzīvojumi

Ināra Čaunāne, viņas meita Edīte Kardele ar dēliem Gunti un Matīsu, Vija Grīvāne, Diāna Sprancmane un Lienīte Freimane gandrīz gadu rūpējušies par stārķi Gustiņu, kas varonīgi izturējis garo un bargo ziemu tepat, Dundagā. Par iemīļoto stārķi stāsta Ināra.

Jūlija vidū, apciemojot meitu, uzzināju, ka pie jaunā ūdenstornja laukā stāvējis stārķis ar savainotu spārnu. Biju pabraukusi garām, to neievērojot. Nu kopā ar Edīti devos atpakaļ. Kā tad! Stāv laukā stārķis, spārns iekēries labajā kājā...

Nākamreiz pie Edītes satiku mazdēlu Matīsu. Viņš paziņoja, ka vecmammas istabā ir stārķis. Neticēju! Kad ieraudzīju lielo knābi, tad nobijos. Ko nu? Atstāt uz lauka nevarēja, jo suņi viņu trenkāja. Nolēmām, ka Gustiņam — tā stārķi iesaucām — jādzīvo *Ievlejās*. Guntis putnu atnesa uz manu dārzu. Kad atvilku sīkus žaģarus ķerrā un atstāju uz brīdi, Gustiņš jau uz tiem bija iekārtojies. Pastūmu ķerru pie loga, lai putns būtu acu priekšā. Naktis viņš pavadīja ķerrā.

Putnu barojām ar zivīm, ko pie-

gādāja Lienīte Freimane. Īstas nedienas sākās, iestājoties karstajam laikam. Gustiņam spārna gals bija pušu, spalvas tur neauga, un uzradās zaļās mušas. Spārna gals kļuva kā zaļas krelles, mušas saspļāva pušumā oliņas, kas attīstījās par tārpiem. Ko iesākt? Man nebija dūšas, bet Edīte spārna galu mērcēja vannā ar zilo graudiņu šķīdumu. Ar to nu tikām galā, un tik liels karstums vairs neuznāca.

Kādā reizē, kad plāvām zāli, Gustiņš bija pazudis. Puikas redzējuši pie ūdenstornja. Guntis skrēja glābt, bet stārķis bēga. Tikmēr abi skrējuši, kamēr Gustiņš pie meliorācijas iekrita diezgan dziļā ūdens bedrē un sāka slīkt, jo ar vienu spārnu paldēt nevar. Guntis noāva kurpes un ielaidās ūdenī. Gustiņu izglāba, bet mobilais telefons pagalam.

• *Spodra Tīdemane un Edīte Kardele ar Gustiņu Ievlejās, lai palaistu stārķi tālajā ceļā.*

Foto no I. Čaunānes albuma

Stārķis 5 reizes aizbēga, bet vienmēr to atradām un atnesām atpakaļ. Augustā putns jau varēja palidot. 29. datumā *Ievlejās* svinīgi sapulcējās delegācija, lai pavadītu mūsu stārķi tālajā ceļojumā uz sil-

no *Mežvistām*. Braucu uz turieni un satiku Viju Grīvāni, viņa sacīja — stārķim te ir ligzda. Tātad atgriezies savā dzīves vietā.

Kad ārā rādīja - 6 grādus, Gustiņš bija apmeties vecajās dzirnavās,

SNP administrācijas tuvumā. To uzzinājusi, Edīte bija aizbraukusi viņu apraudzīt. Putns Edīti pazina pēc sarkanās virsjakas un balss. Kad Edīte sauca: «Gustiņ! Gustiņ!», stārķis lidoja viņai līdz. Vēlāk ciemos pie mums uz *Ievlejām* garo ceļu mēroja kājām. Kad uznāca trakais putenis, atkal domājām — nu gan Gustiņš beigts, bet nekā! Arī lielajā salā, — manā dārzā rādīja -19,8 grādus — , stārķis nekustīgs sēdēja dzirnavās. Edīte domāja, ka sasalis. Izmisīgi viņu saucām, sniegā noklājām segu, lai putnam būtu, kur noleisties. Jā, Gustiņš nolidoja un apēda 2 reņģes, — vairāk nebija!

Aprīļa sākumā mūsu aprūpējamais dzīvoja *Mežvistu* tuvumā. Spārns vēl nebija īsti labs, bet lidot varēja. Ko Gustiņš ir izturējies, tas cilvēka prātam nav aptverams. Neticējam, ka viņš pārdzīvos šo bargo ziemu.

Pašlaik (21. IV — Red.) zinām, ka, parādoties pirmajiem stārķiem, mūsu mīlulis no ligzdas pazudis. Nu visi ir kopā, un Gustiņu vairs neatpazīt.

Diāna Siliņa

Raibs kā Lieldienu ola

Administratīvajā komisijā

Ziņo komisijas sekretāre Dace Kurpniece.

Komisija 24. III sēdē izskatījusi 14 administratīvā pārkāpuma lietas. No tām 12 ir administratīvā pārkāpuma protokoli, kurus sastādījis Dundagas pašvaldības policijas inspektors, 2 — Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Talsu rajona nodaļa.

Pēc Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 173. panta 1. daļas par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, kas saistīti ar bērna audzināšanu (*nepilngadīgo smēķēšana*), sastādīti 2 protokoli; pēc 140. panta 2. daļas par ceļa braucamās daļas aizsprostošanu — 4 protokoli; pēc 187. panta 2. daļas — par nolaidīgu pases glabāšanu, kuras rezultātā pase pazaudēta, — 2 protokoli.

Par 25.04.2008. Dundagas pagasta padomes saistošo noteikumu Nr. 9. *Par sabiedrisko kārtību Dundagas pagastā* par Dundagas vidusskolas skolēnu iekšējās kārtības noteikumu neievērošanu — 6 protokoli.

Dace Kurpniece

Kinobusiņš Dundagā

4. IV Dundagu apciemoja Kinobusiņš ar latviešu animāciju filmu programmu. Paldies *Hipotēku Bankai*, telekomunikāciju operatoram *Amigo* un *Amerikas Auto klubam*, kas atbalsta šo projektu.

Pirms seansa sākuma pa Dundagas centru braukāja daudzkrāsains Kinobusiņš, aicinādams doties uz pili, kur par 1 santīmu varēs redzēt *multenītes* un dabūt arī *končas*. Vecāki ar bērniem uz pili plūda jau agrāk, tiešām piepildot zāli. Patiesi, par santīmu, biļetes vietā saņemot *Laimas šokolādes konfekti*, bija iespēja aplūkot neparastos rīdziniekus, trīs raksturā atšķirīgus, kustošus sniegavīrus, bēdīgo šuneli bez mājām, desas neparastos piedzīvojumus un raganas pogas nedarbus. Pēc filmām katrs bērns vēl tika pie skaista balona ar uzrakstu *Tika*.

Kinobusiņa meitenes rosināja piedalīties konkursā — uzzīmēt sev tuvāko filmas varoni. Mana kinobiedrene Maija par tādu atzina Justiņu, kas izaudzis kļūs par zelta gaili un no Rīgas baznīcas torņa sargās galvaspilsētu.

Diāna Siliņa

Jaunie mūziķi iepriecina

1. un 2. IV Rīgā, Augusta Dombrovska mūzikas skolā, notika Latvijas profesionālās ievirzes mūzikas izglītības iestāžu izglītības programmas *Sitaminstrumentu spēle* valsts konkurss un konkurss festivāls, kas izvērtās par īstiem svētkiem dalībniekiem, pedagogiem un vecākiem. Kopumā piedalījās 85 audzēkņi, no tiem 58 konkursā, bet 27 — konkursā festivālā. Žūrijas eksperti — Jāzepa Mediņa mūzikas skolas pedagogs Larisa Puzule, Jāzepa Vītola Mūzikas akadēmijas docētājs Rihards Zaļupe un A. Dombrovska mūzikas skolas pedagogs Atis Vintuks — atzinīgi novērtēja konkursa līmeni. Mūsu skolas audzēknis Pauls Ķierpe veiksmīgi piedalījās vecākajā grupā konkursā. Esam gandarīti un priecīgi par Paula sniegumu, jo konkurence bija augstā profesionālā līmenī. Palielināšos, ka esam apsteiguši pat prestižas Rīgas skolas. Konkursā festivālā mūsu skolu pārstāvēja Dzintars Pētersons, savā grupā kļūstot par labāko Latvijā. Puišis ieguva II vietu (I vietu nepiešķīra). Liels paldies skolotājam Jānim Cirvelim un koncertmeistarei Dacei Šmitei par ieguldīto darbu!

Linda Vīksna

Nāc nākdama, Liela diena!

Otrajās Lieldienās, 13. IV, Kolkašragā pulcējās cilvēki, kas bija dzirdējuši, ka šo vietu apciemošot Lieldienu zaķi. Drošības pēc paņēmuši līdz raibās oliņas, cilvēki norādītājā laikā pulcējās ragā un ar

prieku secināja, ka dzirdētais ir patiesība.

Dažādos svētkos rosīgākie ir bērni, un tieši viņiem bija domāta četru Lieldienu zaķu, nerātņas meitenītes un lapsas muzikālā pasaka.

Pēc zaķu novēlējuma izbaudīt priecīgas Lieldienas visi varēja piedalīties varen jautrās veiklības stafetēs, kur katra ziņā bija pārliecināties, vai prot lēkāt kā zaķis, vai prot raibās oliņas saudzēt, kā arī uzdziedāt Lieldienu dziesmas. Paša ragagalā notika sacensības oliņu ripināšanā, no kurām lielākie veiksminieki aiz-

stādes prasībām. Dažreiz gadījušies pārpratumi, varbūt pati esmu nepārdomāti rīkojusies, bet svētku reizē visi varam priecāties par sasniegto: izremontētām telpām, jaunai asfaltu, mācību materiāliem. Patlaban iestādi apmeklē 140 bērni, gandrīz 25 gaida jauno mācību gadu. Priecājamies, ka vecāki domā par bērna izglītošanu skolai.

Svētki. Tie mums ir darbs, turklāt viens no radošākiem, ko savā saimē brīnišķīgi pilnveidojam. Tie ir ne tikai pasākumi bērniem, bet arī skaistas darbinieku sveikšanas jubilejās. Priecājos par visu darbinieku ierosmēm, izdomu, lai pārsteigtu kolēģi. Arī gatavojoties iestādes darba jubilejai, ikviens izsaka savus priekšlikumus. Svētki ir arī atmiņas, labi pateikts vārds, kāds posms no darba mūža. Mūsu kolektīva atmiņu klade ir visai bieza, jo teju puse *Kurzemītes* te nostrādājusi vairāk nekā 20 gadu. Ir savīļņojoši pieredzēt, ka pirms krietna laika audzinātie bērni ved jau savus bērnus.

29. IV mūs vienos pasākumā, lai pāršķirtu 25 vēstures lappuses, kas nostrādātas Dundagas bērnudārzā. Svētki ir nopelnīti, jo katrai mazai sirsniņai ir klāt bijusi darbinieku kopa, kas no sirds dāvājusi mīlestību citām sirdīm. Aicinu visus, kam ir jaukas atmiņas, atnākt un pateikt mīļu vārdu kolēģiem. Pati vēlos sveikt ar Maijas Laukmanes vārdiem: «Svinēsim svētkus, svinēsim satikšanos; pārliesim viens otrā roku siltumu un lūpu atdevību; svinēsim svētkus, bet ciemiņus neielūgsim, jo viņi būs klāt tāpat; pilna istaba sapņu; pilnas sirdis mīlestības».

Daudz laimes dzimšanas dienā vēl vadītāja Anita Krūmiņa

Lieldienas pils parkā

12. IV Dundagas parkā notika dažādas Lieldienu lustes.

Santa Sula, tautisku brunci mugurā, liek publikai nemitīgi grozīties uz priekšu un atpakaļ, darbība pamīšus noris gan diķa, gan parka pusē. Pils pusē danco valdgalnieki, tostarp arī duņdžiņi. Parka pusē koši dzied mazas, bet nīpras meitenes. Tās nomaina jaunie Dundagas dejojāji, kas danco sparīgāk par tiem, kas diķmalā. Jaunība ir un paliek jaunība! Mēģinājumā esot gājis vēl jautrāk, jo tad dziedājuši un dancojuši vienlaikus. Jaukais laiciņš atvilinājis šurp visu paaudžu pārstāvjus, sākot ar gados tik cienījamu kā Kārlis Vitmanis un beidzot ar topošajām māmiņām. Kāda gan krīze?!

Pēc vairāk nekā pusstundas muzikāli dejiska ievada vienlaikus sākas vairākas izrīcības. Turpat estrādē ģimenes pulcina Laila Pabērza. Slīteres nacionāla parka darbiniece sagatavojusi āķīgus uzdevumus par zaķiem, olām un pūpoliem. Attapīgākajiem balvā materiāli par dabas tēmu, lai kļūtu vēl gudrāki.

Parka malā bērni šūpojas uz nebēdu. Kam šādā nodarbē metas nelaba dūša, netālu ripina olas, — tām galvas nereibst! Vēl dažus metrus tālāk kupls pulciņš bērnu līdz ar ve-

gāja ar paprāvu olu kaudzīti rokās. Pēc lielās skriešanas un dziedāšanas Lieldienu tirdziņa dalībnieku sarūpētie kārumi pazuda vienā mirklī, un tie, kas kādu brīdi vilcinājās, palika bešā. Balvas saņēma aktīvākie un veiklākie sacensību dalībnieki, jo viss bija ļoti nopietni, — laiku uzņēma ar hronometru. Bērniem tika

cākiem pils dārznieces Lilijas Gleglu vadībā krāso olas. Lai gan izejvielās ir brūnās, tomēr pēc rūpīgas un gudras apstrādes iznākumā katrs čaklais dalībnieks iegūst olu ar savu krāsojumu un rakstu. Par palīgmateriāliem meistare un mācekļi izmanto pavasara ziedus, grūbas, sīpolu mizas, diegus. Lielā katlā vārās ūdens, kurā jāpeldina diegā iesietās olas. Beidzot man top skaidrs, ar ko atšķiras šie laiki no iepriekšējiem: attīstīta sociālisma ērā nīdēja pat tik nevainīgu izrīcību kā olu krāsošana, toties vistas dēja baltas olas. Tagad var krāsot uz nebēdu, nevienam par to no komjaunatnes ārā neslēgs, tikai — ej nu sadabū baltas olas! Lūk, cik neparasti neatkarības laikā mainījušās vistas.

Vislielāko piekrišanu bauda nelielā izjādē ar zirgiem. Nedaudz tālāk parkā Liene Filipa un Līga Auziņa katra izvizina ap 40 mazo jātnieku. To vidū ir arī Paula Skaidiņa, Ģirts Treinovskis un Rihards Hermanis, — šķiet, ar maziem koka zirdziņiem gan viņiem sokas mazliet labāk. Tomēr pārbaudījumu visi iztur godam, tāpat kā *Kalēju* zirgi Balīna G. un Rovers.

Pēc trijiem arī pēdējā izklaide ir galā, un varam teikt paldies rīkotājiem, atrakciju meistariem, *Kalēju* īpašniekam Hansam Herbstam un dalībniekiem par kopīgi nosvinētiem svētkiem.

Alnis Auziņš

Kurzemītei — 25 !

Pavasaris vēl tikai plaucē ziedus, ko pasniegt pirmsskolas izglītības iestādes Kurzemīte saimei 25 gadu darba jubilejā 29. IV.

Ēka, kur tagad atrodas pirmsskolas iestāde, uzcelta 1984. gadā, tajā gājuši ļoti daudzi bērni, kam šūpulis likts Dundagā.

Iestādi vadu kopš 2007. gada rudens, kas palicis atmiņā kā spilgts akvarelis, jo no jauna darba cēliena parasti gaidām atklāsmi. Strādāt pedagogisko darbu ir mans sirds aicinājums. Daudz pārdomu un ieceru rodas, braucot uz mājām Kolkā, un no rīta, dodoties uz darbu. Man ir prieks ierasties agri un vērot, ar kādu dvēseles noskaņojumu atnāk katrs darbinieks. Cenšos uzrunāt ikvienu, lai diena māca darāmo padarīt ritmā un skaisti.

Esam kupla saime — trīsdesmit. Esmu pārsteigta par ilggadējo skolotāju uzkrātajām zināšanām. To pulkā ir Mudīte, abas Irinas, Vija, Gunta, Aija, Sarmīte, Inese, un viņu pieredzi lietojam metodiskajās apvienībās un pasākumos. Darbu apzinīgi dara Iveta, Ineta, Rudīte, Inta, Liene, daudz ierosmju darbam gūstam arī no jaunajām skolotājām Daces, Ingas, Līgas. Kopā veicam ļoti atbildīgu uzdevumu — atbilstoši izglītības programmu prasībām izglītojam jaunus dundadzniekus. Par darba daudzveidību ik rītu var pārliecināties arī vecāki. Viena no audzināšanas jomām ir mākslinieciski radošo spēju attīstība, un bērna daudzpusīgās spējas visuzskatāmāk un arī sirsnīgāk atklājas svētkos. Bet pamatā ir skolotāju intelekts, sirds gudrība un čaklums. Jau no 1990. gada mūsu ēkā atrodas bib-

liotēka, un mēs lietderīgi izmantojam tās bagātīgos materiālus.

Ikdiena nav iedomājama bez tehnisko darbinieku veikuma. Apzinīgas un izpalīdzīgas ir skolotāju palīdzes Gundā, Ilva, Vēsma, Santa, Guna, Sigita un Aija. Par veļas tīrību rūpējas Inta O., bet apkārtnes spodrību — sētniece Dzintra. Par daudzajām veselīgajām ēdienreizēm domā medmāsiņa Baiba, saimniecības pārzine Ilze, pavāres Liene un Dana. Tomēr visvairāk *jāpavingro* Initai, kas atbild par kopējo telpu tīrību. Esmu patiesi gandarīta, ka man ir tik jaukas darbinieces, kas strādā ar lielu mīlestību, un pirmsskolas iestāde tīrībā mirdz!

Vadītājs viens nevar un arī nedrīkst skraidīt komandēt. Cenšos ieklausīties katrā kolēģī un arī cieņā, veidot komandas darbu, kas jau ir devis labus augļus. Pārdomāta sadarbība mums izveidojusies ar Dundagas vidusskolas sākumskolas skolotājām. Bērni piedalās dažādās pagasta norisēs. Daudz apmeklējam pasākumus citās rajona pirmsskolas iestādēs.

Kurzemīte ir Dundagas pašvaldības iestāde. Tās darbību nodrošina pašvaldības finansējums, kas, ievērot personāla algas, ir ap Ls 120 000 gadā. Lai mērķtiecīgi īstenotu izglītības programmu, ļoti pārdomāti plānojam naudas izlietojumu. Liels paldies pagasta padomei, deputātiem, darbiniekiem par atbalstu daudzu samezģojumu atrisināšanā, lai bērnudārzs atbilstu izglītības ie-

Skolā

19. III 2. vietu Talsu rajona 8. klašu krievu valodas konkursā ieguva Agate Pipare, Santa Namsone un Eva Zibene. Skolotāja — Iveta Kundecka.

31. III Talsu rajona Bērnu un jauniešu centrā izziņas spēļu konkursā *Iepazīsti vidi* ar izveidoto spēli *Mitrāju pavēlnieks* uzvarēja un diplomu ieguva Līga Dilāne, Diamanta Duplave, Arta Licenberga un Laura Roze. Skolotāja — Lienīte Iesalniece.

1. IV skolā Joku dienā ikvienu skolēnu aicināja piedalīties anekdošu maratonā. Jautrību un smaidus klausītāju vidū izraisīja naskākie anekdošu stāstītāji — Reinis Veinbergs, Klāvs Cirvelis, Reinis Kārklevalks, Uldis Kārklevalks, Guna Puršele un skolotāja Andra Grīvāne. Paldies visiem Joku dienas atbalstītājiem!

2. IV pagāja Lieldienu ieskaņas *Augstu šūpoties, tālu lūkoties...* Starpbrīžos 1. stāva foajē skolēni varēja dziedāt karaoke kopā ar Lieldienu zaķiem, kā arī kopīgi veidot Lieldienu zīmējumu un piedalīties olu izstādē. Īpašs paldies 11.b klases skolniecei Diamantai Duplavei par skaisti apdārināto Lieldienu olu!

Rajona ģeogrāfijas olimpiādē 3. IV 8. a klases skolnieks Dāvis Bērzkalns ieguva 3. vietu, savukārt 8. b klases skolniece Vīta Egle — atzinības rakstu. Skolotāja — Sarmīte Dinsberga. Apsveicam!

Apkopoti makulatūras vākšanas akcijas rezultāti. Pavisam piedalījās 15 klases. 1. vietu ieguva 8. a klase, savācot 3567,2 kg makula-

tūras (audzinātāja S. Dinsberga), 2. vietu - 7. b klase ar 1636,8 kg (Vīta Krauze), 3. vietu — 5. b klase ar 1092,2 kg makulatūras (I. Namsone). Pavisam kopā esam savākuši 11 259 kg.

16. IV klašu audzinātāju metodiskās komisijas tikšanās laikā pedagogi uzzināja par jaunāko audzināšanas darbā, kā arī ieklausījās skolas psiholoģes Ivetas Bērentes stāstījumā par audzināšanas darba idejām.

18. un 19. IV Latvijas jaunatnes čempionātā volejbolā B1 grupā 9. un 10. klases zēni izcīnīja 3. vietu. Skolotāja — Una Sila.

No 20. IV Zelta Zivtiņa piedāvā klašu grupām piedalīties Zelta Zivtiņas čempionātā, kura mērķis ir iesaistīt sportošanā visas Latvijas jauniešus, parādot, ka sports var būt ne tikai sacensības, bet arī lielisks laika pavadīšanas veids ar draugiem un klasesbiedriem. Arī mūsu skolas vairākas klases aktīvi iesaistījās konkursā, bet pusfinālā iekļuva 6. b klase (audzinātāja Māriete Pēterhofs), 8. b klase (Iveta Kundecka) un 11. a klase (A. Grīvāne), kas turpinās sacensības Ventspilī. Lai nokļūtu pusfinālā, klases veica radošo uzdevumu — izveidoja kāda pārgājiena maršrutu. Darbus vērtēja pēc idejas oriģinalitātes, projektu izmaksas salīdzinājumā ar sagaidāmajiem rezultātiem, kā arī iespēju to īstenot. Pusfinālā klases piedalīsies dažādās atrakcīvās stafetēs, piemēram, *Piramīdā*, *Mūzikas stūrītī*, *Balonu dragreisā*. Veiksmi arī turpmāk!

Norika Rēriha, direktora vietniece audzināšanas darbā

Dundagas seriāls

DAILRADE

Nobeigums. Sākums 75. numurā.

Stāstījuma noslēgumā — darbinieku atmiņas, dažādas liecības par *Dailradi* un pārdomas, kāpēc Dundagas ražotne izputēja.

Galvenie produkcijas veidi

Aldis Balķītis:

— Galvenie produkcijas veidi bija: lelle — vidējā, lelle — pāris, cimdiņi, plecu šalle, sedziņas 40 x 60, galvas lakati, galvas šalles, vīriešu šalles, cimdi adīti, krūze *Latvija*, galda piederumi, liektā kārba, dekoratīvās plāksnes, salmu paplātes, zvirbuli, putniņi, *Divkauja*, *Ezis*, *Pūce*, *Dzērve*, *Pingvīns*, *Pilēns*, trauciņš ar salmiem,

lustēties. Iecienīta vieta bija kultūras nams. **A. Balķītis** atceras, ka Valentīna Bernāne *Dailrades* ļaudīm vienīgiem [kultūras nama] lielajā zālē atļāvusi rīkot jubilejas. Lūk, dažas liecības par ballēm.

Pirmo veltījuma dzejoli *Suvenīra* Dundagas ceļam sacerējis Arvīds Ozols 60. gadu beigās.

Bet desmit gadu jubilejā «Draugi no centra» Dundagas *Dailrades* ce-

«*Dailrade*» tai ir kā mājas, Stelles viņai dzīves jēga, Auda tā, cik vien tai spēka.

Vecais meistars Arvīds Kļaviņš Kļuva visā zemē slavens. Prata uztaisīt viņš lādi, Ko vēl šodien sauc par «Auci».

Nāk no meža mazais Puriņš, Čiekuriņš tam kļuvis putniņš, Drīz jau tūkstoš čiekuriņu Kļūst par Dundag's brīnumiņu.

Šuvējām ir sava saime, Sava rūpe, sava laime, Skaidrīte tos visus vada, Darba atpūstākļus tām rada.

Irma, Inese un Austrā Katru dien' uz Ģibzdi brauca, Kamēr tās no salmiem glīti Darbus nopīt iemācījās.

Mudīte ir sieva braša, Kārtību no visiem prasa, Katram kokapstrāde tuva, Labāku par mums vairs nava.

Vai gan saskaitīt kāds spēja, Visus, kas uz darbu skrēja! «*Dailrade*» bij' tāda vieta — Talanta neviena lieka!

Mirdza slīpē, Ruta virpo, Irmas šuj un citus māca, Silva deputāte skaista, Brīnumus no salmiem taisa.

Kārkliņš visu pārbaudīja, Vai nav iemaldījies brāķis. Kārkļvalka naudu skaita, Algu visi vienmēr gaida.

Vai gan apdziedāt var visu, Ko ikdienas katrs dara. *Dailradnieku* lielā saime Visās sacensībās laime.

Šodien iedzeram un svinam Savu mūžu, savu darbu, Atcerēties visi gribam *Dailradnieku labo slavu*.

Maija Krūziņa: — Jau pēc 2000. gada *Dailrades* atmiņu ballē tautas namā piedalījās lielu lielā daļa bijušo darbinieku. Pati netiku, bet mamma gan. Viņa par to ļoti priecājās.

Ruta Frīdenberga: — Kad *Dailrade* beidza pastāvēt, mēs, audējas, sāku-mā pat 3 reizes gadā satikāmies. Arī tagad katru gadu rīkojam tikšanos. Turamies kopā. Pēdējo reizi tikāmies 2006. gadā uz Saliņas. Mūsu pulciņš sarūk: cits nomirst, kāds aizdodas prom.

Beigu laiks

Lilīta Laicāne: — Pēc *papīriem* nostrādāju gandrīz līdz pašām beigām. Taisnība, deviņdesmito gadu sākumā aizgāju dekrēta atvaļinājumā. Cehu tad vadīja Harijs Podkalns. Darbu kļuva aizvien mazāk, likvidēja vienu cehu, otru. Kur palika darbagaldi, šujmašīnas?

Gunārs Veinbergs: — Aizgāju pensijā 1991. gadā, kad bija 60 gadu. Strādāju par frēzētāju, ļoti labi veicās, beigās arī sāka [kārtīgi] maksāt. Kad pārstāju strādāt, tad jau gāja uz likvidēšanu. Pirmās atlaida šuvējas, audējas. Nebija noieta. Eiropai štrun-tiņus nevajadzēja.

A.G.: — Diemžēl, Latvijai kļūstot neatkarīgai, samazinājās pircēju skaits, un labi darbojošās plašās māj-ražotāju organizācijas izjuka. Likvidēja gan mājražotāju iecirkņus, gan kokamatniecības ceļus. Pašlaik Latvijā vēl darbojas daži desmiti audēju un adītāju, kuru izstrādājumus lielākoties pārdod ārzemēs.

R.F.: — Desmit gadus audu mājās. Pēdējā laikā audām stacijas ēkas zālē, tur bija uzstādītas kādas 8 vai 9 stelles. Kad visā Latvijā *Dailrades* filiāles samazināja, tas skāra arī Dundagas cehu. Audēji palika pēdējie.

A.B.: — Jau astoņdesmitajos gados sāka iet aplami, un tas man vairs nepatika. *Dailrades* priekšnieks Alfrēds

Domburs arī bija miris... 1983. gada 14. jūnijā aizgāju no *Dailrades* un sāku strādāt rajona celtniecības pārvaldē.

Ja man tagad otrreiz vajadzētu to visu darīt, nemūžam neuzņemtos. Bet nožēlot gan nenožēloju. Tie bija vislabākie gadi.

Dailrade vēl kādu laiku pastāvēja. Bet varētu būt joprojām, taisīt logus un durvis. Arī mēs taisījām izmantojamas lietas.

Beigas pienāca bēdīgas. Visas iekārtas aizveda prom, norakstīja, ka-beļus ar cirvi nocirta nost. Izpostīja. Tas bija šausmīgi. Tas visvairāk sāp.

Vēsma Einštāle: — *Dailradi* nebija domāts likvidēt. Kokapstrāde, mazo mēbeļu gatavošana 90. gados mums ļāva dzīvot. Bet materiālu gatavotāji, jaunie puiši, labāk izvēlējās bezdarbnieku pabalstus, jo mīļā valdība tos apstiprināja tik lielus, ka mūsu algas nespēja ar tiem konkurēt. Tas bija galvenais iemesls izputēšanai.

Vēl jau bija ugunsgrēks... Es Rīgā pie priekšniekiem sēdēju ar pārskatiem, kad man paziņoja: tavs ceļš deg! Kā var aizdegties lakotavā, kā? Lakotavā nestrādāja ar atklāto uguni. Tā bija ļaunprātība, tikai pierādīt neko nevarēja. Sadega daļa gatavās produkcijas, bet iekārtas ne. Lielu zaudējumu nebija. Visu atjaunojām un turpinājām darbu.

Pati *Dailradē* sāku strādāt 1991. gadā par grāmatvedi, vēlāk kļuva par Dundagas ceha priekšnieci — līdz pašām beigām 1996. vai 1997. gadā. No 1991. gada palika tikai viens ražošanas virziens — kokapstrāde. Bet ar to pietika. Koka resursu netrūka, kaltes bija. Nebija strādājošie! Aicinājām atpakaļ prasmīgos meistarus pensionārus. Strādāja Visvaris Nierliņš — vislabākais lakotājs Latvijā. Slīpētāja Mirdza Sadovska mācīja jaunos. Dabūjām Vācijas pasūtījumu — sūtījām uz turieni saliekamos plauktiņus. Tādi nelieli bija, ar dībeļiem pieliekami pie sienas, uz tiem varēja likt dažādus priekšmetus. Ražojām vēl citas mazās mēbeles: mazākus un lielākus saliekamos ķeblišus, tā saucamos studentu plauktiņus (pie sienas pieliekami, noderēja grāmatām), lielākus plauktus uz 4 kājām, bāra krēslus, pakaramos. Dažus produkcijas veidus lakojām, citus krāsojām.

Materiālu gatavotāji bija lielākā bēda — jauni, viena daļa nejēgas,

❖ *Dailrade* ❖

Latvijas kultūras fonds
RA «DAILRADE»
Rīga, Čiekurkalns,
1. garā līn., 11

su cilvēkus paņēma mežs. Domāja, ka tur būs mūžam labi.

No 90. gadu sākuma mums bija savs *Dailrades* veikals, kur pārdeva visas Latvijas *Dailrades* saražoto produkciju. Sevišķi labi gāja sudraba izstrādājumi. Ieņemto naudu izmaksājām darbiniekiem algās. Veikals pastāvēja līdz 90. gadu vidum.

Pašās beigās paliku viena pati — par administratori. Kādam jau pēdējam jābūt. Vajadzēja steidzīgi izlemt, ko darīt ar ražošanas telpām, kā aizpildīt, lai tās neizdemolētu. Tāpēc nospriedu aicināt tirgotājus. Gāju par to klapatāt uz pagasta padomes sēdi, daži deputāti pavisam nikni pretojās. Neko tur nedrīkstot tirgot! Bet vai labāk būtu, ja tur pēc laiciņa izveidotos vēl kādi grausti, vai ar vienu Sīrupfabriku nepietika?

Galū galā bijušajās ražošanas telpās tomēr ielaidu tirgotājus — savu dēlu, Rasmu Dinsbergu, Gundu Matisoni. Tad ataicināju šurp Vilsonu ar Agro. Viņš arī beigās nopirka visas *Dailrades* telpas. Līdz ar to mana ēra beidzās.

Alnis Auziņš

P.S. Pēc interneta datiem Čiekura ražotnes vēl ir Valmierā, Siguldā, Pļaviņās un Viļakā, bet Čiekura epasta adresē ir saglabāts apvienības vēsturiskais nosaukums: ciekurs@dailrade.lv.

Paldies visiem atmiņu stāstītājiem!

• *Atmiņu ballē tautas namā ap 2000. gadu. Pirmais no kreisās A. Balķītis.*

Foto no A. Balķīša albuma

grūti skolojami. Valsts politikas un strādnieku trūkuma dēļ mūsu ceļš iznīka. Tagad Latvijas *Dailrades* mantinieks ir Čiekurs Čiekurkalna Pirmajā garajā līnijā 11, un to vada tas pats direktors Jansons, kas bija manā laikā. Darbu turpina arī dažas ražotnes citur Latvijā, vismaz Vaiņodē. Kāpēc tur saglabājas? Tas atkarīgs no vietējiem cilvēkiem. Vaiņodē *Dailrades* ceļš bija vai vienīgā darbavieta, mū-

Pagastmājā maijā

- 6. V plkst. 14.00 Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības komiteja.
- 8. V plkst. 10.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja.
- 13. V plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja.
- 18. V plkst. 14.00 Finanšu komiteja.
- 25. V plkst. 14.00 padomes sēde.

• *A. Balķīša kabinetā: Aldis Balķītis, Vīlnis Frīdmanis un ekonomiste Vija Maslobojeva.*
Foto no A. Balķīša albuma

dekoratīvais panno *Latviešu strēlnieki*, dekoratīvais panno *Velosipēdists*. Pirmajos mēnešos ražojām produkciju par dažiem simtiem rubļu, bet jau 1969. gadā par 210 000 rubļu, 1970. gadā — par 292 000 rubļu.

Bijām paredzējuši kapitāli izremontēt vienu divstāvu dzīvojamu ēku, uzcelt kantori un līdz 1985. gadam — dzīvojamu masīvu 350 cilvēkiem, kā arī paplašināt ražošanas telpas. Diemžēl nebija, kas būvē. Starpkolhozu celtniecības organizācija strādāja tikai kolhoziem. Ar *Suvenīru* partijas vīri neielaidās.

Ciku caku-caku...

Velta Metene:

— *Suvenīrs*, vēlāk *Dailrade*, daudziem deva nodarbošanos. Emīlija Vegmane, pati liela rokdarbniece būdama, arī mani pašā sākumā uzrunāja, lai ejot uz *Suvenīru*. Strādāju mājās, jo citādi nevarēju apvienot ar darbu skolā. Izejmateriālu man pie-nesa klāt. Tā bija neiedomājami smalka vilna, īsts rūdzeklis. No tās taisīju apmēram 10 centimetru lielas lellītes etnogrāfiski pareizās krāsās. Izvēlējos Nīcas un Bārtas tērpus, jo tiem brunciņi ir krāsaini un koši. Lai izpildītu normu, 54 lellītes mēnesī, jāpiesēž bija krietni. To, cik maksāja, neatceros, bet darbs deva labus ienākumus. Es nekad neesmu zinājusi, cik man makā. Laikam arī šos darbiņus sūtīja uz Krieviju. Diemžēl pašai neviena lellīte nav saglabājusies. Arī fotogrāfijas nav.

Nostrādāju gadus trīs, ne vairāk. Nepateikšu, kāpēc tas aprāvās, varbūt izbeidzās izejviela. Varbūt man bija jāsāk braukt uz Rīgu — auklēt mazbērņus.

Dailrades ražojumi bija ļoti dažādi. Reiz Rīgā kāda veikala skatlogā redzēju ar krāsainiem diedziņiem izšūtas sedziņas — mūsu produkciju. Prieku Čiekuru darinājumus gan nespēju pieņemt, nu kas tie par suvenīriem!

Veltījuma dzejoli un balles

Dailradnieki prata gan strādāt, gan

ham veltījuši šādu dzejoli.

*Celmi lauhti, gāzti podi,
Kļūgas cirstas, trenkti odi,
Salmi zagti, kalni rakti,
Oļi vesti, lāsti dvesti.
As'ras veltas, kaltes celtas,
Āzis ģērēts, papīrs smērēts.*

*Ugunsvīri ārā spiesti,
Dusmās dundžu zobi griesti,
Priekšniecībai sviestas dūres
Un pa mežu arī stūrēts...*

*Kas gan tikai neredzēts
Ceha divās piecgadēs.
Krietns kļuvis kolektīvs,
Jo tam priekšā dūšīgs vīrs.*

Ausma Goldberga: — Kolektīvs bija draudzīgs, rīkojām 50, 55 gadu jubilejas, kam Rīgas vadība atvēlēja lielas dāvanas. 1988. gadā sarīkojām mājražotāju iecirkņa 20 gadu jubilejas pasākumu, ieradās arī Rīgas vadība.

A.B.: — Ap 2000. gadu sarīkojām bijušo darbinieku tikšanos, tad arī savācām izstādi. Toreiz Inese Kramiņa vēl strādāja Tautas namā.

Programmā ir Ineses Kramiņas sacerētas kuplejas par *Dailradi*, dziedamas *Seši mazi bundzeni* melodijā.

*Balķīt's stāv un pauri kasa —
dzim-dzi-rim-dzim-dzim.
«Ko tu domā?» laudis prasa —
dzim-dzi-rim-dzim-dzim.
«Es domāju lielas domas» —
trādi rīdi rallallā,*

*«No tās lielās mākslas jomas» —
dzim-dzi-rim-dzim-dzim.*

*«Šitā vecā staļļa vietā
Jāliek zināšanas lietā,
Jāliek visiem kopā prāti,
Jāparāda, ko tu māki.»*

*Neticīgjie smīkņā bārdā:
«Vai tev, Balķīt, viss ir mājās?
Kur tu ņemsi tos ļautiņus,
Īstos mākslas meistariņus?»*

*«Dundagā vēl daudzās mājās
Segas auž un grožus uzpin.
Tie būs īstie dailradnieki,
Suvenīru taisītāji.»*

Vegmanīte visiem mīla,

Pie mums, uz zemēm

SIA Dundaga ir un būs

Krīzes jeb vecā pārvērtēšanas un iespēju laikā ikkatram jāpārdomā, kā turpmāk dzīvot. SIA *Dundaga* pārmaiņām ir gatava, lai gan tās kopsaimniecību skar vairāk nekā dažu labu citu.

Par Dundagas pagasta lielākajiem zemkopjiem līdz šim īsti nebijām rakstījuši. Tāpēc, vecajā kolhoza kantora ēkā sarunājoties ar SIA *Dundaga* valdes locekļiem Tamāru Zoltāni un Nauri Ģērmani, lūdzu atcerēties arī senākus laikus.

Uzziņai

SIA *Dundaga* dibināta 1992. gada 25. martā. Pašlaik tā apsaimnieko apmēram 1600 ha, galvenā nozare — piena lopkopība. Saimniecībā ir ap 200 slaucamu govju, kā arī ap 500 jaunlopu. SIA *Dundaga* nodarbinā 40 strādājošos.

No kopsaimniecības uz... kopsaimniecību

T.Z.: — Būtībā šī man ir vienīgā

kopsaimniecības ir retums ne vien Talsu rajonā, bet arī tālākā apkaimē, lai gan jums priekšnosacījumi zemkopībai nav tie labākie. Kāpēc jūs izturējāt?

T.Z.: — Tas ir liels bijušā valdes priekšsēdētāja Austra Kristapsona nopelns. Arī mūsu pusē varēja saglābt citas kopsaimniecības. Viņš ieguldīja arī savus līdzekļus, kad saimniecībai klājās grūti.

N.Ģ.: — Austrim cilvēks bija gal-

• Remontējot veco kombainu.

Foto no SIA Dundaga albuma

darbavieta, mainījies tikai nosaukums. Sāku strādāt par grāmatvedi 1975. gadā pēc Laidzes tehnikuma. Šī ēka bija ar administrācijas darbiniekiem pilna, kur nu vēl katrā iecirknī pa kantora ēkai! Toreiz lielais kolhozs aptvēra 24 000 ha zemes — ar visiem mežiem. Strādāju arī par zootehniķi un lopkopēju.

1990. gadā lielais kolhozs sadalījās septiņās kopsaimniecībās: *Dundaga*, *Neveja*, *Vidale*, *Kaļķi*, *Grauds* — *Ozolu kalte*, kokapstrāde *Kuršos* un *Spēks*. Tas arī bija sarežģīts pārmaiņu laiks. Rēķināja pajas, cik kuram pienākas no kolhozu dibināšanas gadiem, — toreiz cilvēki bija ienākuši ar saviem lopiem un tehniku, rēķināja, cik ilgi darbinieki nostrādājuši... Vajadzēja arī izšķirties, vai kļūt par sabiedrību ar ierobežotu atbildību vai par paju sabiedrību. Mēs izraudzījāmies SIA. Palikām pagasta centrā. Daudz īpašumu no bijušajiem atsijājās nost — zemes, ēkas, tostarp arī fermas. Tolaik deva atpakaļ, un daudzi ļaudis arī ņēma, domādami saimniekot.

— Pat kopsaimniecības vārdu saglabājat... Taču jums līdzīgas

venais. No darba neatlaida, algas maksāja, tāpēc arī palika. Neko brutāli nesagrāva.

— Jūs sniežat pakalpojumus arī mazajiem zemniekiem. Uzarat laukus, sagādājat sienu. Tas ir svarīgs atspaidis.

N.Ģ.: — Mums pašiem arī. Tehnikai ir slodze, nauda apgrozās.

T.Z.: — Ja tā padomā — cilvēkam vienai gotīnai tagad viegli barību nodrošināt! Kā bija kādreiz — nostrādāja kopsaimniecībā, tad tika pie sava lauciņa, bet tur — ar grābeklīti! Taču tik un tā nevēlas lopiņus turēt. Varbūt atkal gribēs?

Galvenais — mūsdienīgi domāt

T.Z.: — Vienu laiku Eiropas Savienība (ES) maksāja naudu par to, ka stallī ir slaucamas govys. Izslaukums nebija svarīgs. Aplami! Tagad tā vairs nav, nu vajag izslaukumu. Jāatzīst, arī mums piena kvalitāte nebija tā labākā. Bet mēs panācām ES standartiem atbilstošu kvalitāti. Izlēmām neturēt govys skaita dēļ, bet paturēt labākās. Ja piens nav labs, tad atdodam teļiem un pēc tam ārstējam gotiņu, ja neizdodas, tad likvidējam.

un ar lielu jautrību, jo secinājām, ka oktobris paies vienā svinēšanā, — lugas autors visus sieviešu tēlu vārdus bija paņēmis no kalendāra oktobra gaviļniekiem. Liels prieks, ka aktieru pulciņu papildināja divi jauni aktieri — Ingus un Dzintra. Ingus, jauns, žiperīgs puisis, uzreiz atsaucās manam aicinājumam un, pārvarot nedrošību, brīnišķīgi tika galā ar savu nozīmīgo lomu. Par Dzintru jau pirmajā mēģinājumā bija skaidrs, ka esam atraduši īstu aktrisi ar lielisku tēla izjūtu.

Aktieri mani ne tikai klausā, bet arī māca, atklāti izsaka priekšliku-

No 1. aprīļa atkal samazināja pieņemamumu esam ielānojuši, saprotams, ka rodas iztrūkums. Ko darīt? Darbs jāefektivizē! Mums bija 220 govys, turpmāk būs 200 — tikai Valpenē, savukārt Tuskās atstāsim no-barojamos buļļus. No vienas fermas atsakāmies. Uz elektrības rēķina vien ietaupīsim.

— Projektus arī cītīgi rakstāt?

T.Z.: — Jā. Kā sākās struktūrfondu projekti, tās visur esam piedalījušies. Pirmais bija SAPARD, grūti gāja! Bet ielauzījies. Nu ja, tas vairāk ir grāmatveža darbs. Lauksaimniecības tehniku ar projektu starpniecību esam iegādājušies. Piemēram, lielo sējmašīnu, miglotāju, arklū. Jaunākie ieguvumi — meža tehnika un šķeldotājs.

N.Ģ.: — Tagad mežā vairs neejam, toties ar šķeldotāju iztīrām grāvjus, ko tik un tā vajadzētu izdarīt. Šķeldu pārdodam, un vīri sev algu nodrošina.

T.Z.: — To gan gribu pateikt: Lauksaimniecības konsultāciju birojam vajadzētu būt zemnieku padomdevējam un palīgam projektu tapšanā. Bet par to jāmaksā barga nauda. Tāpēc mēs rakstām paši un tā ietaupām.

Kā saimniekot zemkopībai neizdevīgos apstākļos?

T.Z.: — Zemes mums tagad ir izsvaidītas, visur tur, kur cilvēki nespēja apstrādāt, — Šlīterē, Nevejā, Kaļķos, Dūmelē, Vidālē — pa druskai, un centrā — Valpenē, Sabdagās. Līgumus esam noslēguši, zemi apstrādājuši, visiem ir labi. Bet visa pamats ir piena lopkopība.

N.Ģ.: — Sējam arī graudus, bet — kādi lauki un ražība! Mūsu pusē ar to vien nav iespējams dzīvot. Agrāk no meža varēja dabūt naudu, pašlaik tas beidzies. Ja vēl vienu gadu būs tik sliktas graudaugu ražas kā pērn... Turklāt pagājušo gadu ļoti daudz zemē ieguldījām, bet pat pusi no izaudzētā nepaņēmām.

T.Z.: — Pērn atļāvāmies minerālmēslus, taču pat to izmaksas ar graudiem nenosedzām. Izauga jau ļoti labi, bet laika apstākļi neļāva visu novākt.

N.Ģ.: — Graudus jau sējam, galvenokārt, lai nodrošinātu savus lopus ar pilnvērtīgu barību. Ja sanāk, tad kaut ko pārdodam. Pašlaik esam iesējuši: ziemājus — 267 ha, vasarājus sēsim ap 200 ha. Apmēram tā strādājam jau daudzus gadus. Šie skaitļi saistās arī ar platībām, ar kaltes jaudām, ar iespējām izaudzēt uzglabāt.

T.Z.: — Papildienākumus dod gaļas lopi. Mums ir ap 500 jaunlopu. Kad svars ir pāri par 400 kg, tad pārdodam.

Protams, piena cenas samazinājums atsaucas uz peļņu. Ja nebūtu ES maksājumu, tad mēs nepastāvētu. Bet tā — kopumā zaudējumu nav, neliela peļņa ir.

Noteikti jāizdzīvo!

T.Z.: — Savulaik, Vidales kopsaimniecībai likvidējoties, atpirkām no tās kalti. Nesen sākām domāt gan par jaunu kalti, gan par jaunu fermu slaucamām govīm, — šim nolūkam pērn nopirkām zemi un mežu Valpenē, 88 ha. Pašlaik šīs domas esam iesaldējuši.

— Bet darbiniekus atlaist nedomājat?

T.Z.: — Nē! Un ko lauksaimnieks var samazināt? Zeme tik un tā ir jāapstrādā, govys jāslauc. Ja cilvēkam ir viena grupa ar 50 govīm, nevar iedot divtik daudz.

N.Ģ.: — Samazināt varētu, tikai būtiski modernizējot.

Tam vajag naudu! Jā, modernā fermā padsmi cilvēku vietā varbūt strādātu četri. Bet tas mums pašlaik nedraud.

T.Z.: — Vīriem prasīju, ko iesāksim, ja piena cenu vēl pazeminātu? Atbilde skanēja vienprātīga: strādāsim kaut vai par santīmiem, bet šo laiku pārdzīvosim un saimniecību noturēsim.

Piens uz Talsiem

— Kādreiz *Dundaga* nodeva pienu lauksaimniecības pakalpojumu

• Tamārai Zoltānei viss darba mūžs pagājis Dundagā — sākumā kolhozā, pēc tam sabiedrībā ar ierobežotu atbildību. Autora foto

dzēs mūsu pienu, bet...

Tagad PLPKS *Dundaga* realizējam statūtos noteikto piena daudzumu, jo esam paju biedri un dibinātāji.

Noslēguma vietā jeb Austra mācības

Gan Nauris, gan jo īpaši Tamāra sarunā vairākkārt pieminēja bijušo SIA valdes priekšsēdētāju. Austris te ielicis stingrus pamatus, arī attiecību jomā.

— Kādreiz vispār neko nemācēju pateikt. Tagad kā iesāku, tā runāju

• Ar jauno kombainu pavisam cits darbs!

Foto no SIA Dundaga albuma

kooperatīvajai sabiedrībai (PLPKS) Dundaga, tagad — a/s Talsu piens...

T.Z.: — Pirms kāda laika PLPKS *Dundaga* bija grūti laiki. Tās valdes priekšsēdētājs Guntis Pirvits atsūtīja oficiālu vēstuli Austrim Kristapsonam ar ierosinājumu mūsu saražoto pienu nodot kur citur. Pārgājām uz Talsiem. Kā zināms, visiem ir piena kvotas, arī mums, pāri par 800 tonnām. Es vēl turēju 50 tonnas rezervē, ja nu PLPKS *Dundaga* vaja-

un runāju, — Tamāras kundze smaidot saka un piebilst, ka to iemācījies no vadītāja. Un vēl atceras: — 1991. gada aprīlī Austris man teica: «Cilvēkiem alga jāsaņem katru mēnesi, nedrīkst nokavēt ne dienu. Ja saimniecība mēnesi nespēj izmaksāt algas, tad tai jālikvidējas.» Cik svarīgi tas pašlaik, kad daudzi dzīvo no algas līdz algai! Bet tāda bēdīga diena vēl nav pienākusi un arī nepienāks. **Alnis Auziņš**

(Turpinājums no 1. lpp.)

mu patīkami pārsteigta, ka cilvēki bez jebkādām zināšanām teātra mākslā spēj kaut ko tādu dabūt gatavu uz skatuves! Šogad talkā nāca ne tikai skatītāju atsaucība, bet arī pašu aktieru vēlme turpināt. Kopā sanākam ceturtdienu vakaros. El-māra Ansona lugu *Stārķa matemāti-ka* atradu Rojas pagasta bibliotēkas plauktā. Izlasot kļuva skaidrs, ka tā ir īstā — jautrs stāsts par tālbraucēju jūrnieku sievām, kas pavada reiš-virus un nojauš, ka vienai no viņām vīrs taisās aiziet pie citas sie-vietes. Mēģināt sākām septembrī

mus. Tā smēļos tālāku iedvesmu izrādes scenogrāfijai. Arī rekvizītus gatavojam paši no apkārt esošajiem materiāliem. Liels paldies ciema cil-vēkiem, kas bagātīgi apgādā mūs ar interesantām kleitām, kurpēm, pat bižutēriju!

Ingus Hausmanis:

— Tikko biju pazaudējis darbu, bet mājās sēdēt un vaimanāt negri-bējās, tāpēc uzreiz piekritu Ilonas aicinājumam. Lomas izjūta nāca pati no sevis, jo oficianta paplāte, klientu apkalpošana ir daļa no manas profesijas. Pirms izrādes gan satraucos, ko teiks pazīstamie cil-

vēki. Pirmais uznāciens uz skatu-ves — apziņa, ka tūlīt jāiet, bries-mīgs karstums un bailes, bet pēc pirmajiem vārdiem nedrošība bija prom un sākās spēlētprieks. Teātri spēlēt man ļoti patīk, tāpēc, ja vien būs iespējams, darišu to vēl.

Dzintra Ernštreite:

— Mežā, lasot sēnes, satiku Ilonu. (Ilona iestarpina, ka tas esot bijis liktenīgi. Gājusi pa mežu un domā-jusi, kā lai uzrunā Dzintru, un pēk-šņi pa taciņu Dzintra nāk pretī.) Sā-kumā nepiekritu, nebiju par sevi pārliecināta, tomēr uz pirmo mēģi-nājumu ierados. Radās interese, pēc

tam pat iepatikās. Pirms izrādes bi-ju ļoti satraukusies, bet pēc tam at-kaļoti gribēju zināt, vai cilvēkiem ir gājis pie sirds.

Pārējie aktieri visi vienā balsī ap-galvo, ka spēlēs vēl, jo pozitīvas emocijas katru ceturtdienas vakaru ir garantētas. Vēl lielāks prieks ir par to, ka savus pārdzīvojumus var nodot skatītājiem, kas pēc izrādēm saka daudz labu vārdu par jauki pa-vadīto laiku. Gaidīsim visi nākamo pavasari un cerēsim, ka līdz ar gāj-puťtniem pie kolciniekiem atnāks arī nākamā pašdarbnieku teātra iz-rāde! **Aiga Ūdre**

Svešās zemēs esot jauki

Ēģiptē, kur sauss un karsts

Veselības un sociālās palīdzības centra vadītājs Valdis Rande no 9. līdz 22. III atpūtās Ēģiptē. Lai gan mūsdienās jēdziens «tāls» ir kļuvis stipri nosacīts, tomēr Ēģipte man un droši vien lielākajai daļai dundadznieku saistās ar skolas mācību grāmatās vai Bībelē lasīto, ar Raiņa lugu un ziņu pārraidēs dzirdēto. Randes kungu lūdzu dalīties aculiecinieka iespaidos.

I daļa.

Pirms trim gadiem

Sākšu ar mazu atkāpi. Pirmo reizi kopā ar kundzi Dainu apceļojām Ēģipti pirms 3 gadiem. Iepazināmies ar pilsētām, kultūras un vēstures pieminekļiem. Kaira ir sena, slavena, bet tur valda liela netīrība, un man galvaspilsēta pie sirds negāja. Aleksandrija, otra lielākā pilsēta, ar plašu ostu, atstāja daudz

Tā kā vispār nesaūļojāties un ne reizi nenopeldējāties, tad nolēmām atgriezties.

II daļa.

Pirmoreiz pa īstam atpūšoties

Pirmajā Ēģiptes ceļojumā bijām Āfrikas daļā, šoreiz — Sinaja pussalā, kur neliela daļa pieder Ēģiptei. Atšķirību jutām uzreiz. Ievērojamais kūrorts Šarmelšeiha (*Sharm*

mitiem. Līdzīgi ar vakariņām, kuras varēja baudīt četru stundu laikā. Un vēl... Dzīvojot kopā ar lielāku grupu tautiešu, tu neesi brīvs. Tad kāds uzprasa cigaretes, kāds painteresējas, vai nav aizķērusies stiprāka dzēriena pudele, kāds pieklājīgi palūdz tevi atnākt līdz uz tirgu palīgā iepirkties...

Apkalpoja un ēdināja necerēti labi. Turpat pie viesnīcas numura varēja peldēties 3 dažāda dziļuma baseinos, sākot no pusotra metra dziļa un seklākos. Vidū — bārs, kurā nopērkami augļi un atspirdzinoši dzērieni. Abi ar sievu divreiz dienā dzērām svaigi spiestu mango sulu, — divas glāzes maksāja 7 dolārus. Ūdens baseinos iesūknēts no jūras, bet atsāļots, nebija nepatīkamas hlora smakas. Norvēģi no mūsu viesnīcas vispār negāja uz jūru. Kad apvaicājos par iemesliem, viņi atbildēja, ka nepatīkot sāļš ūdens.

Pie viesnīcām ir slēgtā pludmale. Ieeju uzrauga policists, viņam jāuzrāda hotela kartiņa. Līdz ar to apkalpotāji uzreiz uzklāj klientam gultiņu un izsniedz dvieļus. Sešos vakarā pludmali slēdz. Oficianti piedāvā sulas, ūdeni, alu. Šarmelšeiha ir slavena ar daudziem koraļļu rifiem, tāpēc to iecienījuši nirēji. Mūsu pludmalē gan rifu nebija, pamatne bija klinšaina. Smiltis rupjākas, tumšākas, grantainākas nekā vēroju pirmajā Ēģiptes apmeklējumā. Gaisa temperatūra ap 35 grādiem, ūdens — par desmit grādiem zemāka. Mazliet papeldēju ar caurulīti mutē. Zivis Sarkanās jūras piekrastē jūtas ļoti drošas, jo tūristi tās iebarojuši. Žēl, ka nepaplunčājāmies kopā ar delfīniem. Tas prieks

• Viesnīca, kurā atpūtu baudīja tikai divi latvieši.

gaisu. Mana kundze nebija ar mieru, un es pats otrreiz arī tik traku izrīcību negribētu. Sirds ārdījās kā traka! Beigās lidoni, kam drošības veste mugurā, iegāz ūdenī un izvelk laukā.

Pēc brokastīm uzreiz devāmies uz pludmali, kur peldējos reizes desmit. Ap pulksten 12 saule jau tā karsēja, ka gājām uz «mājām». Pusedienojām uz savu roku, jo pakalpojumu cenā bija iekļautas brokastis un vakariņas. Dzērām līdzpaņemto kafiju, ēdām konservus un salami desu. Vietējos veikalos nopirkām augļus un baltmaizi, kas ir plaša izvēle un garšīga. Gan maizes, gan augļu cenas ir gandrīz kā pie mums. Alus nedaudz dārgāks. Nopirkām pirmās zemenes — ļoti negaršīgas. Tās jāēd tepat, Latvijā! Viņu naudas vienība ir Ēģiptes mārciņa (1 lats atbilst apmēram 10,7 Ēģiptes mārciņām).

un pēc tām vēlreiz devāmies pastaigā starp pludmali un viesnīcu.

Vietējie tomēr mēģina klientus apšmaukt. Kādu vakaru mums sagribējās ko stiprāku. Bārmenis man noplēsa 30 dolārus par pudeli. Otrā dienā pilsētā dzērienu veikalā paskatījies, ka šīs markas dzēriens maksā deviņus dolārus, bet bārā pie pludmales — 15. Pēc dabas esmu nejauks. Kad bārmenis apjautājās: «Kā klājas, draugs? Vai sulu dzerisi?», es atbildēju, ka sulu dzeršu, bet par draugu lūdzu mani vairs nesaukt. Bārmenis painteresējās, kādēļ. Izstāstīju par atšķirīgajām cenām. Saprotams, viesnīcā jābūt uzcenojumam, bet ne tik lieliem!

Pēc pāris stundām «draugs» mani uzmeklēja un uzdāvināja to pašu pudeli kā atvairošanās zīmi. Protams, es piedevu. Viņa rīcību pa īstam sapratu vēlāk. Izrādījās, prombraucot katram deva izpildīt anketu: kā esam apkalpoti pludmalē, pie baseiniem, viesnīcas numurā. Acīmredzot bārmenis bija uztraucies, lai es neko sliktu neierakstītu.

Priecājos, ka savos gados vēl varu ceļot. Man ir pietiekami laba alga, pensija, neliels bizness un es vēl esmu dzīvs! (Ēģiptē cilvēki dzīvo līdz gadiem 50, sešdesmit jau ir daudz.) Tomēr sakrāt 300 latus gadā var dažs labs. Vajag laikus plānot, pasūtīt viesnīcu gadu iepriekš un tā iegūt ap 25 procentu atlaidi vai arī *sēdēt uz čemodāna* un skatīties pēdējā brīža piedāvājumus, kad iespējams dabūt vēl lielākas atlaides. Vislabāk uz siltajām zemēm ceļot rudenī vai agri pavasarī, tā pagarinot mūsu īso vasaru. Sieva atzina, ka pirmo reizi ārzemēs atpūtusies un gribot tur vēl atgriezties. Tad jauniegūtajam paziņam bārmēnim varētu aizvest Latvijas balzamu.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Foto no V. Randes albuma

• Viena no daudzajām mošejām.

labāku iespaidu. Ļoti eiropeiska, saukta, visi nami baltā krāsā, daudz parku un ziedu.

Apskatījām slavenās piramīdas. Ne tikai es, bet daudzi no mūsu grupas vīlās. No skolas laikiem tās bija palikušas prātā kā eksotisks pasaules brīnums. Ieraugot tuksnesī pelēcīgu akmeņu krāvumu, sajūsma izpalika.

Luksorā slavenajās valdnieku kapenēs lāgā nespēju ieiet. Pēkšņi to jutu kā aizliegtu vietu, kur nevajag kāju spert. Un atkal — nebiju vienīgais tādās izjūtās un sajūtās.

Taču šajā ceļojumā palika kas nepiepildīts, kas vilka atpakaļ. Galvenokārt klimata dēļ. Tur ir sauss karstums bez mitruma. Brīnišķīgi skaista ir Sarkanā jūra, par kuru vietējie ļoti rūpējas, lai to nepiesārnotu, — dzidra, tīra, ar daudzām zivīm. Ļoti jaukās pludmales ar baltajām smiltīm sauca atmiņā dzimteni.

al-Shaykh) ir radniecīgāks Āzijas valstīm, — tālu nav Izraēla, Jordānija, arī Turcija. Te nemanījām vietējo pārmērīgu uzmācību, veikalos aiz rokas iekšā nerāva.

Pats galvenais bija tas, ka šoreiz bijām nolēmuši pa īstam atpūsties, tādēļ dzīvojām uz savu roku. Pirms krietna laika internetā biju atradis viesnīcu, kas mani apmierināja, — vecpilsētas centrā, blakus smilšu pludmalei, tādu, kas ir pa kabatai. Ielidojām ar grupu no Latvijas, bet lidostā nošķīrāmies. Abi ar dzīvesbiedri devāmies uz savu mītni. Katram ceļotājam ieteiktu vismaz reizi izbaudīt ko tādu — atpūsties, ne tik daudz skatīt vēsturiskos objektus. Zināms, kāds režīms valda tūristu grupā. Jau sešos jāēd brokastis, tūlīt jāskrien uz autobusu, un dienas maratons sākas. Šoreiz cēlāmies tad, kad gribējām, jo brokastis varēja paēst laikā no septiņiem līdz des-

• Slēgtajā pludmalē kurš katrs iekļūt nevar.

vienam cilvēkam izmaksā 120 dolāru. Toties izmēģināju ko citu. Kuterītis brauc pa jūru un bezbailīgo, kas pie tā piesaitēts, kopā ar balonu paceļ augšā un tā kā pūķi lidina pa

Maroka Dundagā

31. III pils kolonālē atklāja Sarmītes Caunes gleznu izstādi. Ventspils māksliniece pēdējās trīs ziemas kopā ar latviešu mākslinieku grupu pavadījusi Marokā. Par tur pieredzēto stāstīja gan Caunes darbi, gan gleznotāja pati, mākslas skolā rādot arī pašas fotografētus skautus un apelsīnu zemē iegādātus albumus.

Protams, man vieglāk ir kaut daļēji atstāstīt ar ausīm dzirdēto.

Iemesls braucienam — ilgas pēc saules. Lai gan janvāris arī Marokā ir ziemas mēnesis, temperatūra tur reti nokrīt līdz 10 grādiem. Vasarā karstums var sasniegt 45 grādus. Latviešu mākslinieku grupa dzīvojusi Marrākešā, slavenā kūrortā, kas ir arī valsts senā galvaspilsēta un kultūras centrs. Vecpilsētas šaurajās ieliņās noris raiba un darbīga dzīve, sevišķi centrālajā laukumā: pārdevēji, čūsku didītāji, akrobāti, burvju mākslinieki... Ļaudīm pa vi-

du — daudz ēzelišu. Vietējie meistari daudz ko gatavo uz vietas un tūlīt pārdod, piemēram, koka izstrādājumus. Cepuru tirgus ir vienīgā vieta, kurā preces pārdod arī sievietes. Turpat uz vietas viņas tās no rupjas dzijas arī tamborē. Nofotografēt skatus ar cilvēkiem nav vienkārši, jo marokāņi uzskata, ka fotografējot pazūd viņu dvēsele. Par filmēšanu vispār nav ko runāt! Patīkama ir sabiedrības vienotība. Bagātīe labprāt pērk nabadzīgo iedzīvotāju preces, tā atbalstot savējos. Mobilos telefonus, satelītšķīvjus un

pasaules tīmekli lieto gandrīz visi, turīgie un trūcīgie.

Marokā, kur pašlaik valda gados jauns karalis, runā arābu un bijušo kolonizatoru franču valodā. Valstī ir divu kultūru — arābu un tuksnešu iemītnieku berberu — ietekme. Latviešu raksti ir tuvāki berberu ornamentiem, sastopams pat auzeklītis. Mums radniecīgas ir arī berberu masīvās sudraba rotas un dzintara krelles. Arābiem raksturīgi ir izstrādājumi no zelta.

Arhitektūra ir ļoti vienkārša, turklāt ēkas celtas uz *aci*, bez līmeņrāža un metramēra. Tāpēc mājas ir nedaudz šķības, taču... cilvēka acij tīkamas, piemīlīgas. Namiem nav ārēja košuma, bet iekšpusē tās ir glītas, daudz flīžu.

Okeāna krastā novērojams liels paisums un bēgums, turklāt straujš. Bēgumā bērni un jaunieši liedagā spēlē futbolu un ar metāla meklētā-

Pasākums notika ar Valsts Kultūrkapitāla fonda finansējumu projektā *Austrumu māksla*. Projekta autore Linda Celma. Radošās darbnīcas galvenā tēma — austrumu ornamentu izmantošana mozaīku gatavošanā, kā arī S. Caunes gleznu izstāde *Marokas ainavas*.

jiem meklē vērtīgus priekšmetus.

Pirmajā ciemu reizē Sarmīte redzējusi, ka Marokā ziemu pārļaiž mūsu stārķi. Pēdējo reizi «latviešus» gan nav manījusi. Mākslinieki, kuru pulkā bijis gan vecmeistars Jāzeps Pīgoznis, gan talsenieks Andris Vītols, pārsvarā visi gleznojuši uz vietas. Kaut vai palmas — uzreiz gatava kompozīcija! Domājot par mājupeļu, izmantojuši akrila krāsas, jo ar tādām glezno-

tus darbus drīkst pārvadāt lidmašīnā. Eļļas krāsas gleznas paliktu Marokā! Sarmīte pati ap 20 gleznu, ruļļos satītas, veiksmīgi pārvedusi uz dzimteni. Tās arī nepilnas divas nedēļas bija baudāmas Dundagā.

Marokāņi taisa paši savas krāsas. Raksturīga ir dzeltenā — no safrāna. Taisnība, šīs krāsas nav noturīgas, no ādas izstrādājumiem tās labā nost.

Aptuveni tāds bija stāstījums. Paldies par sarūpēto neklātienes ceļojumu! Savukārt mākslas skolas audzēkņiem un citiem pasākuma apmeklētājiem tūlīt bija jāpilda dažādi uzdevumi saistībā ar nupat dzirdēto un redzēto.

Dundagas Mākslas un mūzikas skola šajā projektā ir ieguvusi līdzekļu papildinājumu — ekrānu, ko paredzēts izmantot nākamajās radošajās darbnīcās.

Alnis Auziņš

Pie dabas krūts

Kolkas piekrastē

Saistībā ar Kolkas pagasta teritoriālo plānojumu Dundagas pagasta padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs novada tapšanas priekšvakarā uz sarunu aicināja Slīteres nacionālā parka (SNP) direktori Daci Sāmiiti.

A.Z.: — Dundadzniekiem droši vien nav skaidrs, kāpēc Kolkas pagastam nav teritoriālā plānojuma.

D.S.: — Nesaprašanās ir starp mums, Vides ministrijas pārstāvjiem un pašvaldību. Pagastā ir samērā lielas mežu platības, kur nav bijusi vēsturiskā apbūve. Kolka, nosakot plašās ciemu robežas, tās vēlas iekļaut ciemu teritorijā un atļaut apbūvi un īpašumu sadali. Mēs iebilstam pret meža teritoriju un krasta kāpu aizsargoslas samazinājumu.

A.Z.: — Pašlaik Kolkas pagasts vēlreiz ir sagatavojis teritoriālo plānojumu.

D.S.: — Mēs to caurskatām. Pašreiz izsludināta sabiedriskā apspriede Kolkas pagasta teritoriālajiem grozījumiem. Pašvaldības sēdē izskatīs visus priekšlikumus, izteiksīm arī savējos. Līdz 22. IV gatavojam atbildi. Ja varēs pieņemt teritoriālo plānojumu un ministrija ap-

stiprinās ciemu robežas, tad daudziem cilvēkiem dzīve kļūs vieglāka. Varēs dalīt īpašumus, transformēt zemi un līdz ar to būvēties. Daļai īpašnieku, kam pašreiz īpašums atrodas krasta kāpu aizsargjoslā, tā vietām samazināta pat līdz 150 m. Viņi varēs celt jaunas ēkas. Pašreiz šiem zemju īpašniekiem bija iespēja renovēt un rekonstruēt tagadējās ēkas, kā arī celt jaunas palīgēkas pie esošajām dzīvojamām ēkām.

A.Z.: — Kā ir ar servitūta ceļiem?

D.S.: — Plānojumā, ko Kolka izstrādā, ir atzīmēti plānotie vispārējās lietošanas ceļi, ko vajag, lai zvejnieki nobrauktu līdz jūrai vai cilvēki piekļūtu īpašumiem vai kapiem. Nezinu, kā to risinās likumīgi. Kad īpašniekiem atdeva zemi, nebija noteikts servitūts. Tagad to var izdarīt tikai ar viņu piekrišanu. Pat teritoriālais plānojums nevar uzspiest īpašniekiem šādu ceļu izvei-

dot. Ir vairāki ceļi, kas arī mūs un parka apmeklētājus ļoti interesē, piemēram, kā no Mazirbes var aizbraukt līdz Košragam. Ceļš, kas iet pa mežu paralēli Kolkas šosejai, vietām pieder valstij, vietām pašvaldībai, citviet ved pa privāto zemi, kur nav uzlikts servitūts, līdz ar to ceļam kopumā nav saimnieka. Vienubrīd kāds var uzlikt žogu un paiteikt, ka te nav nekāda servitūta. Varat nebraukt. Tā ir problēma.

A.Z.: — Dundagas pagastā pašvaldība nomā no zemes īpašnieka ar viņa piekrišanu ceļa gabalu, kas pieder īpašniekam, un to uztur, kā arī iegulda savus līdzekļus.

D.S.: — Tas ir dārgi, jūs maksājat nomas naudu. Vai tas notiek uz savstarpējās vienošanās pamata?

A.Z.: — Jā. Viņam arī ir ceļš, mēs ieguldām, viņš pretī iedod savu zemes gabalu.

D.S.: — Piekrastes ciemos ir ļoti maz vietējo iedzīvotāju, zemju īpašnieki lielākoties ir turīgi cilvēki, kuri attieksme pret lietām atšķiras no lauku vidē ierastās. Viņi var atļauties uzklāt asfaltu, bet tikai savā īpašumā un savai lietošanai.

A.Z.: — Lai citi nevarētu izbraukt pa viņu ceļiem, viņi brauc ar džipiem.

D.S.: — Jā, vai arī būvē žogus.

A.Z.: — Risinājumu vajadzēs.

Dižtauriņu gaidot

Šovasar piemājas dārziņā rūpīgi apskatiet diļļu dobes. Ja uz smaržīgajiem garšaugiem redzēsiet lielu un krāšņu tauriņu dzeltenā krāsā ar izteismīgu melnu zīmējumu, tad esat droši — jūsu priekšā ir Latvijas Entomoloģijas biedrības izvēlētais *Gada kukainis 2009* — čemurziežu dižtauriņš *Papilio machaon*.

Sarežģīts nosaukums, bet var saukt arī vienkāršāk — mahaons. Tāpat kā lielajam dižkoksngrauzim, kas Gada kukaiņa godā bija nokļuvis pērn, arī čemurziežu dižtauriņam ne velti tāds vārds. Tas ir viens no lielākajiem (spārnu plētums 50–90 mm) un skaistākajiem tauriņiem visā Eiropā. Vairākums dižtauriņu apdzīvo tropu zemes, savukārt šis ir ziemeļnieciskāks un sastopams līdz pat Lapzemei. Latvijā atrodams visā teritorijā, tostarp arī Slīteres nacionālajā parkā, taču visur reta

un saudzējama suga, kas turklāt iekļauta Latvijas Sarkanajā grāmatā.

Čemurziežu dižtauriņa dzīve iesākas ar izšķilšanos no tumši zilās, tintes krāsas olas. Parasti dižtauriņš apdzīvo slapjas pļavas un zemos purvus, kur aug to barības augi — rūgtdilles, zirdzenes, dižzirdzenes un citi čemurzieži. Sausākās vietās tas dzīvo uz klinšu noragām. Dārzos mahaons atrodams uz dillēm, fenheļiem un pastinakiem. Jaunajam kāpuriņam ir milzīga apetīte, tas strauji pieaug, vairākas reizes no maina ādu jeb novelkas un no maina krāsu no gandrīz melnas uz spilgti zaļgani stripainu, gluži kā tīģerim. Ja kāds to iztraucē, tad kāpurs ķermeņa priekšgalā izvirza sarkanīgu dziedzeri, kas izdala nepatīkamu smaku, tā mēģinot traucētāju aizbaidīt. Pašiem dižtauriņiem un to kāpuriem gan patīk smaržīgas lie-

tas — čemurzieži satur dabiskās ēteriskās eļļas, piemēram, anīsaldehīdu. Dienvidos, kur netrūkst citruskoku, čemurziežu dižtauriņš, it kā gribēdams pierādīt sava nosaukuma nepareizību, mēdz mitināties uz šiem ar aromātiskajām eļļām bagātajiem augiem. Pilnībā pieaudzis kāpurs var sasniegt 5 cm, tad tas iekūņojas. Pēc kāda laika no nekustīgās kūniņas izšķīlas jauns tauriņš. No sākuma tam vēl mazi spārnu aizmetnīši, kas pamazām izplešas, spārni izžūst, līdz beidzot var lidot dzīvē. Latvijā čemurziežu dižtauriņam ir divas paaudzes, pieaugušie tauriņi atrodami maijā un jūnijā, kā arī jūlija beigās — augustā, kad tie barojoties veic tālus klejojumus visdažādākajos biotopos.

Mahaons ir tikai viena suga skaita ziņā daudzveidīgajā tauriņu kārtā. Latvijā kopumā ir ap 2400 dažādu sugu. Čemurziežu dižtauriņš par Gada kukaini izvēlēts tādēļ, lai pievērstu sabiedrības uzmanību mūsu

D.S.: — Atbalstām domu legalizēt ceļus, lai visi tos var lietot un nepienāktu brīdis, kad kāds uzliek žogu. Pašvaldībām nav iespēju pie- spiest īpašniekus ielikt šos ceļus kā apgrūtinājumu.

A.Z.: — Vienīgi caur tiesu, bet tad vajag ļoti spēcīgus argumentus, piemēram, nepieciešamību nokļūt pie kāda nozīmīga pašvaldības objekta, kas pilda pašvaldības funkcijas. Tādus nevaram atrast.

D.S.: — Manuprāt, piekraste ir publiska, sabiedrībai nozīmīga telpa, un šiem ceļiem ir jābūt.

A.Z.: — Vairumā gadījumu tā būtu vienošanās ar īpašniekiem.

D.S.: — Otrs ārkārtīgi sāpīgs jautājums ir meliorācijas sistēmas ciemos, kaut gan par meliorācijas sistēmām tās nemaz nevar saukt. Grāvji ciemos rakti ar rokām, projektu tiem nav, līdz ar to kā sistēmas tās nav reģistrētas. Daudziem pat šie grāvji nav iezīmēti zemju robežplānā. Nav uzlikts arī apgrūtinājums, ka īpašniekiem tie ir jāuztur. Nav līdzekļu, kā īpašnieku pie- spiest grāvi uzturēt kārtībā, ja tas nav uzlikts kā apgrūtinājums. Sīkragā iedzīvotāji nav apmierināti, ka grāvju attīrīšana apstājusies birokrātijas dēļ: bija jānovērtē grāvju sistēmas izveides vai atjaunošanas ietekme uz vidi. Arī apskatot doku-

mentus, var secināt — šis process tik ātri uz priekšu nevirzīsies, jo lielākajai daļai privātīpašumu, kur paredzēts atjaunot grāvjus, tie nav iezīmēti zemes robežplānā, tātad nav tiesiska dokumenta, kas apstiprina grāvja esamību īpašumā. Tie jālegalizē.

A.Z.: — Dabā iezīmes redzēt var.

D.S.: — Gadījumi, kad dabā grāvjus var redzēt, ir vienkāršāki. Ir jāizgatavo zemes robežplāns, kur šie grāvji atzīmēti, bet tas ir dārgs pasākums. Iesaku ikvienam, kas uz mēra robežplānu, skatīties līdzī, lai viss, kas ir dabā, arī parādās plānā, jo tas ir dokuments, uz kuru balstīties izsniedz atļaujas dažādām darbībām. Ir būtiski iezīmēt grāvjus, jo var pienākt brīdis, kad vajadzēs ko tīrīt un rakt vai reģistrēt Lauksaimniecības atbalsta dienestā, lai saņemtu maksājumus.

Nesaskaņas piekrastes iedzīvotājiem un zemju īpašniekiem ar mums rodas arī tāpēc, ka viņi vispirms izdara, ko ir iedomājušies, un tikai tad kārtro dokumentus. Pašreiz vismazākais sods par SNP individuālo apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumu neievērošanu ir Ls 50. Ja ir kas plānots, drošības pēc paprasiet mums, vai ir jāsaskaņo vai ne.

Diāna Siliņa

dabas daudzveidībai. Tas ir tepat tuvumā, ikvienam novērojama dzīvnieku suga dārzā pie mājas, toties citviet Eiropā kļuvusi par lielu retumu. Tā, piemēram, Dānijā čemurziežu dižtauriņš jau izzudis.

Ja uz jūsu dīlēm vasarā ir atrodams tāds drukns strīpains čemurziežu dižtauriņa kāpurs, ļaujiet tam

izaugt lielam. Varbūt pat kādudien izdosies ieraudzīt brīdi, kad no nekustīgas zaļganīgas vai brūnganas kūniņas izšķīlas krāšņs tauriņš.

Kristaps Vilks, Slīteres nacionālā parka ekoloģs

• Čemurziežu dižtauriņš.

Voldemāra Spuņa foto

ŪDENS IR DZĪVĪBA

Mākoņi, jūras, ezeri un upes, leduskalni, lietūs — tas viss ir ūdens. 22. III Kolkas ragā noslēdzās tam veltīts plakātu konkurss.

Ūdens klāj apmēram ¾ planētas, tas ir iezos un atmosfērā. Mūsu planētai piemērotāks vārds būtu Ūdens, jo tā pie mums ir daudz vairāk nekā sauszemes. Varbūt tāpēc, ka šis vielas ir tik daudz, mūsu attieksme pret ūdeni bieži ir nepiedodami vienaldzīga.

Attieksmi mainīt ir grūti, bet iespējams. Jau 12. gadu Eiropā darbojas Helsinku komisija (*HELCOM*), kuras galvenais mērķis ir samazināt Baltijas jūras vides piesārņojumu. Pēc komisijas ierosmes visās valstīs ap Baltijas jūru svin Starptautisko Baltijas jūras dienu, ko Latvijā pazīstam kā Ūdens dienu. Kolkā svētkiem sāka gatavoties laikus. No 16. II līdz 2. III Kolkas ekoskolas un Rendas ekoskolas skolēni piedalījās Latvijas Zaļās kustības (LZK) rīkotajā plakātu konkursā *Ūdens ir dzīvība*.

SIA *Kolkasrags* rīkotājdirektors Jānis Dambītis jau iepriekš apsolīja pasūtīt jauku un saulainu dienu, un

vārdu turēja. 22. III ciemiņi no Rendas un Talsu Kristīgās pamatskolas vispirms devās uz Kolkas skolu, kur viņus sagaidīja direktore Antra Lauksteine, skolas Zaļā komiteja un Viestura Rēriha pūtēju orķestris. Pēc atraktīvas sasveicināšanās rotaļas visi iepazīnās ar skolas šī mācību gada *zaļajiem* darbiņiem un devās nelielā ekskursijā uz Lībiešu centru. Nākamā pieturas vieta — Kolkasrags, kur viesus gaidīja skolēni, vecāki, skolotāji un citi.

Tā kā skolēni ar lielu nepacietību gribēja uzzināt konkursa *Ūdens ir dzīvība* rezultātus, tad ar dalībnieku apbalvošanu svētki sākās. Visi konkursanti saņēma diplomus un labus vārdus par paveikto, bet viens darbs bija labāks par pārējiem, un to ņēma par pamatu, lai izgatavotu 2009. gada Starptautiskās Ūdens dienas Latvijā plakātu. Par uzvarētāju kļuva Kolkas ekoskolas 1. klases skolēns Jānis Čačis. Vislielākās

ovācijas izpelnījās uzņēmuma *Jūras laivas* balva Kolkas un Rendas skolēniem — vienas dienas laivošana pa Abavu kādā no vasaras mēnešiem.

Svētku turpinājumā dalībnieki sadalījās komandās un izlozēja skolotājas Ilonas Onzules sagatavotos dažādos uzdevumus: vajadzēja būt gan māksliniekiem, gan mīklu minētājiem, gan aktieriem, gan dzejniekiem un noslēgumā savi darbi jāparāda pārējiem. Kolkas ragā pie jūras noteikti jāskan līvu valodai, tāpēc pie vecās bākas drupām visi kopā ar dziesmu *Tšitšor linkist* skolotāju Viestura Rēriha, Daces Tindenovskas un Mārītes Zandbergas vadībā modinājām pavasara putnus un devāmies jautrās rotaļās. Pēc tādās lustēšanās lieti noderēja Jāņa Dambīša un Jāņa Matuļa sarūpētais cienasts — gardi pīrādžiņi un īsts svētku kluņģeris.

Svētku galvenā vērtība ir prieks un liksme cilvēku acīs un siltums sirdīs. Pēc pasākuma noteikti kāds arī aizdomājās, kāda ir ūdens patiesā vērtība dabā un cilvēku dzīvē, un tas arī ir lielākais ieguvums.

Aiga Ūdre

Tūrisma laiks Slīterē

1. V sāksies tūrisma sezona Slīteres nacionālajā parkā (SNP).

Šogad svinam Slīteres bākas 160. jubileju. Bāka ilgu laiku kalpoja kuģiem kā dienas orientieris, no 1961. līdz 1999. gadam — kā dienakts bāka. Tagad to iecienījuši tūristi. Par godu jubilejai aicinām visus piedalīties kopīgā izstādes izveidē. Ar krāšņiem darbiem piedalīsies dundadznieki no mākslas skolas, bērnu dienas centra *Mājas* un vidusskolas, kā arī Mazirbes speciālās internātskolas audzēkņi. **Izstādī atklāsim 7. V.**

Apmeklētāji varēs iepazīties arī ar bākas ekspozīcijām. Kāpēc ezers tapa par jūru, atkal par ezeru un pašlaik ir Baltijas jūra, palīdzēs saprast ģeologa Jāņa Lapinska sarūpētā informācija un attēli. Parka zinātnieki sagatavojuši ekspozīciju par kāpu augiem un dzīvniekiem.

Bākas augšējais stāvs atvēlēts arhitekta Egona Bērziņa pētījumam par līvu dzīvi jūrmalas ciemos no Sīkraga līdz Kolkai.

Bāka tūrisma sezonā atvērta no plkst. 10.00 līdz 18.00, brīvdienas: pirmdienā, otrdienā. Grupām, kas vēlas izmantot gida pakalpojumus, lūgums pieteikties iepriekš pa telefonu 63291066. Papildu ziņas par tūrisma apskates objektiem: www.slitere.gov.lv

19. V Dundagas pilī plkst. 17.30 aicinām piedalīties pasākumā par dabas vērtībām Slīteres nacionālajā parkā *Tur, Zilajos kalnos...*

Uz tikšanos bākā un dabas takās!

Laila Pabērza, SNP sabiedrisko attiecību speciāliste

Duņdžiņi svin

Jauniešu mītne atklāta!

17. IV, klātesot pils kundzei Baibai Dūdai, pašvaldības vadībai, daudziem ciemiņiem un vietējo plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, pils 2. stāvā atklāja Jauniešu mītņi, kurā no 20. IV jau dzīvo jaunieši.

Alnis Auziņš
Dundadznieka foto

Divvietīgā gulta ar baldahīnu īpaši saistīja dāmu uzmanību.

Talsu Vēstu žurnālistei Unai Upītei Baiba Dūda neslēp neko.

Aizmirsīsim vārdu «internāts»? Kurš jauniešs gan negribētu mitināties šādā istabīņā?

Prieka mirklis. Gunta Reķe un Geņa Freimute tikko kā saņēmušas ziedus no pils kundzes.

Pūpenieks Jānis Kovaļčuks celtniecībā strādā vairāk nekā 30 gadu. Kopš pagājušā gada jūlija Jānis ir Dundagas pašvaldības darbinieks un Jauniešu mītnes remontā bijis klāt no «a» līdz «z». Meistars savulaik ir remontējis mājas, iekārtojis veikalus un kafējnīcas, bet pils Jānim ir pirmā. Kaut arī Jauniešu mītne nupat ir pabeigta, pils gluži kā Rīga nekad nebūs gatava, vienmēr tajā ar saimnieka aci būs, ko ieraudzīt un pielabot. Pils meitenes prasmes jau novērtējušas un meistaruru slavēt slavē. Jāpiebilst, ka ar viņa rokām tapušas arī dekorācijas nupat panākumus guvušajai lugai Aijā, žūžū, bērns kā lācis. Savukārt pats Jānis par pils darbiniecēm smaidot saka: «Meitenes pašas ar visu galā nētiē».

Uzziņai

Jauniešu mītne pašvaldība ieguldījusi ap 200 000 latu, ko saņēma no valsts par apvienošanu ar Kolkas pagastu. Vairāk nekā 9 mēnešus strādājušas sešas organizācijas un apmēram 25 cilvēki.

Izcenojumi: vidusskolas audzēkņiem maksa par diennakti Ls 0,65; viesiem par pirmo diennakti — Ls 6, par katru nākamā — Ls 5, nometņu dalībniekiem (7 dienas un vairāk) — Ls 4 par diennakti (pavisam 24 šādas gultasvietas). Īpašu ērtību cienītājiem (istabā labierīcības un duša) jāmaksā Ls 12 par diennakti (pavisam 4 gultas vietas).

Bijušais pagastvecis Gunārs Laicāns: «Pie manis 90. gadu sākumā brauca vīri ādas jakās un teica par pili: «Prodail!» Labi, ka nepārdevām... Starp citu, cik maksā viena nakts Barona apartamentos?»

Ceļojums pa telpām

Jauniešu mītne iekārtota kā barona un viņa 5 bērnu telpas. Atklāšanu pils kundze veidoja kā iepazīstināšanas pastaigu pa atjaunoto pils spārnu, lūdzot viesus īpaši raksturot katra bērna dabu atbilstoši telpas iekārtojumam. Lūk, vērtējums.

Ruta: nopietna, noslēgta, nosvērta, latviski (!) pamatīga, vienmēr zina, ko vēlas. **Rutas istaba** ir dzeltenbrūnos toņos — sienas, krēsli, plaukti un skapis.

Teodors: strādīgs, no-

pietns, centīgs, ar mednieka garu, zinātkārs, saimniecisks, aristokrātisks, filozofs. **Gaiši brūnas sienas** un mēbeles, telpu īpaši mājīgu dara balta podiņu krāsns.

Ulrihs: gudrs, savādnieks, ar mākslinieka dvēseli, reizēm neprātīgs, nākamais barons. **Brūna istaba.** Visām telpām ozolkoka grīda.

Luīze: draiska, dzīvespriecīga, bezbēdīga, romantiska, sapņaina, draiskulīga, noslēpumaina. **Rozā istaba, balti un sārti aizkari.**

Johanna: dzīvespriecīga,

apgarota, sirsnīga, gaiša, izsmalcināta, nosvērta, kārtīga. **Dzeltenzaļa istaba ar baltiem plauktiem.**

Barona viesu istaba ir bronzas toņos, ar spoguļi un kumodi. Visiespaidīgākie to mēr ir **Barona apartamenti** — ar baldahīnu un divvietīgu gultu, rozā un tumši brūnām sienām.

Visbeidzot, **Zaļās Jumpravas apartamenti** — zaļas un mēlas sienas, gaiši zaļi un tumši zaļi aizkari, 2 logi, 2 gultas. Glīti un mājīgi ir arī virtuvē un dušas telpās.

Salonā Baiba Dūda klātesošos sveica ar īsu uzrunu: «Paldies visiem, kas līdzējuši ar darbu un padomu, jo īpaši arhitektam Uldim Puļķim, māksliniecēm Lindai Celmai un Velgai Eizenbergai, izpilddirektoram Andrim Kojro, dežurantēm Geņai Freimutei un Guntai Reķei, meistaram Jānim Kovaļčukam, kura daudzās prasmes līdz galam vēl neesam apjautuši».

Padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs, atzīstot, ka Līkajā muižā tik greznu telpu nav, un īsi pieminot pils dažādos laikus, sacīja: «Tagad pie mums atkal ieradusies baronese — latviete Baiba. Viņas laikā radies tas, kas pilij kādreiz bijis raksturīgs, — reizē elegances un pamatīgums, skaistums un senatnīgums. Lai telpas kalpo mums, jauniešiem un viesiem! Lai rūpējāmies par radīto!»

Sarkanbrūnais salons ar lustrām kā svecītēm aicināt aicina uz balli. To apsveikuma runā sacīja arī Valdis Rande, uzsverot, ka šajā reizē visiem kungiem bija vajadzējis ieraksties frakās un dāmām — vakarkleitās (pašam Veselības un sociālas palīdzības centra vadītājam kājās bija buraudekla bikses) un iesākt ar valsī.

Pašvaldība aicina ziņot izpilddirektoram Andrim Kojro par satiksmes drošībai bīstamām vietām Dundagā, lai tās uzlabotu.

Alberts Untenbergs (1937)
Anita Jākobsone (1952)

«Dundadznieks» Nr. 4 (85)
2009. gada aprīlis.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērkalns, Sandra Dadze, Baiba Dūda, Uldis Katlaps, Velta Metene, Aivars Miška, Smāda Šnikvalde, Aldons Zumbergs.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušā amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize